

Автотранспорт корхоналарининг биронтасида ҳам йўловчиларни ташишда ҳаракат хавфсизлигига риоя этиш борасида машғулотлар ўтказилмаган. Навбатчи механиклар томонидан автомобилларни йўналишга чиқаришдан аввал спидометр кўрсаткичлари қайд этиб борилмаган.

4 бет

Нафсининг қўлга айланган врач беморларни алаб, "аппаратни таъмирлатиш" учун ҳам алоҳида тўлов талаб қилиб олаверади. А. Юнусовнинг 50 минг сўмдан 100 минг сўмгача пулини олиб, бошқа беморлардан ҳам доволаниш, аппаратни таъмирлатиш ҳақини тўлаб қўйишни талаб қилади.

6 бет

Нидош

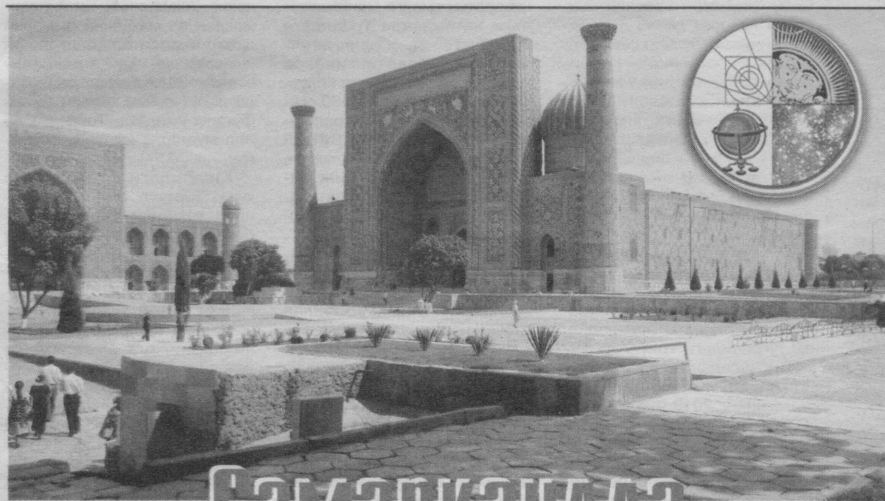
Mustaqillik huquq demakdir

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan

www.huquq-gazeta.uz

2014-yil 15-may, №20 (905)

Самарқандда халқаро конференция

Президентимиз Ислам Каримовнинг 2014 йил 1 апрелдаги фармойишига мувофиқ, бугун Самарқанд шаҳрида "Ўрта асрлар Шарқ алломалари ва мутафаккирларининг тарихий мероси, унинг замонавий цивилизация ривожидagi роли ва аҳамияти" мавзусида халқаро конференция бошланади.

Ўрта асрларда яшаб ижод қилган Шарқ алломаларининг илмий-тарихий меросини чуқур ўрганиш ва аҳамиятини англаб етиш, жаҳон тараққиётига қўшган бебаҳо ҳиссасини дунё ва маҳаллий жамоатчиликка етказиш, илмий марказлар ва етакчи олимларнинг бу борадаги ҳамкорлигини кенгайтириш мақсадида ташкил этилаётган икки кунлик анжуманда АКШ, Буюк Британия, Италия, Хитой, Жанубий Корея, Германия, Япония, Хиндистон, Миср, Индонезия, Саудия Арабистони, Кувайт, Россия ва Озарбайжон каби 50 га яқин мамлакатдан олимлар, нуфузли халқаро ташкилотлар раҳбар ва вакиллари, илмий марказлар ва институтлар мута-

хассислари, экспертлар қатнашиши кўзда тутилган. Таъкидланишича, анжуман иштирокчилари аниқ ва табиий фанлар соҳасида фаолият юритган Ўрта асрлар Шарқ алломалари ва мутафаккирларининг илмий, тарихий ва фалсафий мероси, уларнинг астрономия, математика, география, геодезия, тиббиёт, фармакология, кимё, минералогия каби замонавий илм-фан шаклланиши ва ривожланишига қўшган улкан ҳиссасига оид масалаларни муҳкама қиладилар ҳамда ўзаро фикр ва тажриба алмашадилар. Конференцияда Ўрта асрлар Шарқ алломалари ва мутафаккирларининг ҳаёти ва ижоди, тарихий мероси ва илмий мак-

табларнинг фаолиятига бағишланган фильмлар намойиш этилиши ҳам режалаштирилган. Шунингдек, конференция қатнашчилари Самарқанддаги тарихий, илмий ва маданий бодирлар, истиқлол йилларида амалга оширилган бунёдкорлик ва обдонлаштириш ишлари, ўқув муассасалари фаолияти билан ҳам танишадилар. Азалдан илм-фан ва маданият маркази бўлган, кўплаб халқаро анжуман ва тадбирлар ўтказилган Самарқанд яна бир йirik халқаро тадбирга мезбонлик қилаётгани кувонарлидир. Ушбу анжуман Ўрта асрлар Шарқ алломалари ва мутафаккирларининг тарихий меросини ўрганиш, бу борада қизиқарли фикрлар алмашиш учун самарали мулоқот майдони сифатида хизмат қилиши шубҳасиздир. У турли мамлакатлар ва ўқув муассасалари олимлари ўртасида илмидан-янги алоқалар ўрнатиш имконини ҳам беради.

Анжуман

Фермер хўжаликлари ривожланмоқда

Миллий матбуот марказида Ўзбекистон Фермерлари кенгаши томонидан фермерлик ҳаракатини янада ривожлантиришга бағишланган матбуот анжумани бўлиб ўтди.

Унда сўзга чиққан маърузачилар Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида қишлоқ хўжалигида амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар иқтисодий таъминоти барқарор ривожлантириш ва халқимиз фаровонлигини таъминлашга хизмат қилаётганини таъкидлашди.

Жумладан, мазкур тармоқни ривожлантириш учун қабул қилинаётган барча ҳуқуқий ҳужжатлар фермерлик ҳаракатини янги bosқичга кўтаришда қўл келаётир. Юртбошимизнинг 2012 йил 22 октябрдаги "Ўзбекистонда фермерлик фаолиятини ташкил қилишни янада такомиллаштириш ва уни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони фермер хўжалиқларининг иқтисодий мустақиллиги ва молиявий барқарорлигини янада оширишда муҳим омил бўлмоқда.

Ушбу фармонда қишлоқда мулккий муносабатларни такомиллаштириш, ернинг ҳақиқий эгаларини шакллантириш, аҳоли турмуш даражасини юксалтириш, ижтимоий соҳа ва ишлаб чиқариш инфратузилмасини ривожлантиришни жадаллаштириш борасидаги вазифалар аниқ белгилаб берилган.

Тадбирда таъкидланишича, ўтган йилда 66 мингдан ортиқ фермер хўжалиги негизда 18 мингдан зиёд кўп тармоқли фермер хўжалиги ташкил этилди. Мазкур фермерлар қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш, қайта ишлаш, аҳолига сервис хизмати кўрсатиш каби йўналишларда фаолият юритмоқда. Хусусан, бу борада гўшт, сут ва мева-сабзавотни қайта ишлашга ихтисослашган 650 дан ортиқ корхона, 7 мингдан зиёд сервис хизмати шохобчаси ишга туширилди. 8 минг гектар майдонда интенсив ва маҳаллий боғлар, 4,5 минг гектар майдонда тоқзорлар барпо этилди.

Матбуот анжуманида фермер хўжалиқларини молиялаштириш, солиқ имтиёзлари, тайёрлов, таъминот ва хизмат кўрсатувчи корхоналар ўртасидаги ҳисоб-китоб тизимини такомиллаштириш, маҳсулотни қайта ишлашни кенгайтириш, ер, сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, янги иш ўринлари яратиш, импорт ўринини босувчи ва экспортга йўналтирилган маҳсулотлар ишлаб чиқаришга оид ва бошқа масалалар буйича маълумот берилди.

Тадбиркорлик субъектлари – қонун ҳимоясида

Кичик бизнес ҳамда хусусий тадбиркорликни ривожлантириш бугунги куннинг энг долзарб масалаларидан бирига айланган бўлиб, мамлакатимиз иқтисодий ўсишини таъминлаш, янги иш ўринлари яратиш, бандалик масаласини ҳал этиш, аҳолининг турмуш даражасини оширишда тадбиркорларнинг ўрни бекиёсаир. Шу сабабли мазкур соҳани ривожлантириш, рағбатлантириш ва қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор берилмоқда. Буларнинг натижаси ўларок, тадбиркорларимиз эришяётган ютуқлар юртимиз иқтисодий салоҳиятини намоён этишда асосий далил бўлмоқда.

Албатта, бу каби юксалишлар қонун устуворлиги-ю, соҳага оид қонунлар яратилганлиги билан бевосита боғлиқ. Шунингдек, бу жараёнда қонунларнинг ижроси устидан назорат олиб борувчи прокуратура органларининг хизмати жуда катта бўлиб, прокуратура органлари Ўзбекистон Респуб-

каси Президентининг "Тадбиркорлик субъектларини текширишларни янада қисқартириш ва улар фаолиятини назорат қилишни ташкил этиш тизимини такомиллаштириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармони ва тадбиркорлик фаолиятининг ҳуқуқий ҳимоясига қаратилган

бошқа қонун ҳужжатларининг ижроси устидан доимий назорат олиб бормоқда.

Назорат тадбирларида жойлардаги давлат бошқаруви органлари, архитектура ва қурилиш, ер ресурслари ва кадастр хизмати, солиқ идоралари ва маҳаллий ҳокимликлар томонидан тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқ ва эркинликларини бузиш, уларга турли бюрократик тўсиқлар яратиш, фаолиятига асоссиз аралашуш каби қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйилаётганлиги аниқланиб, уларни бартараф этиш буйича тегишли чоралар кўрилди. Хусусан, 754 та тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари бузилганлиги, шундан 295 та ҳолатда тадбиркорлар манфаатларини поймол қилувчи қарорлар қабул

қилинганлиги ёки ноқонуний равишда мажбуриятлар юклатилганлиги, 161 та ҳолатда муружаатлар қонунда белги-ланган муддатда кўриб чиқилмаганлиги, 40 та ҳолатда ортиқча тўлов, ҳисобот ва маълумот талаб қилинганлиги, 9 та ҳолатда тадбиркорлар фаолиятини ноқонуний аралашилганлиги, 249 та ҳолатда эса бошқа қонунбузилиш ҳолатлари аниқланди.

Ўтказилган текширишлар натижасига кўра қонунбузилиш, унинг келиб чиқиш сабаблари ва бунга имконият яратиб бераётган шарт-шароитларни бартараф этиш тўғрисида 83 та тақдимнома киритилди. Қонунга зид ҳужжатларни бекор қилиш хусусида 392 та протест келтирилди.

[Давоми 4-бетда]

Мамлакатимизда ишбилармонлар, мулкдорлар синфи мавқени мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратилаётган. Бу борала яратилган ҳуқуқий-ташкилий шарт-шароитлар жамият тараққиётини янада юксалтиришда катта аҳамият касб этапти. Пировавда республикамизнинг илҳим иқтисодий ўсиши ва ижтимоий барқарорлигини таъминлашда кичик бизнес ҳамда хусусий тадбиркорликнинг роли тобора ортиб бораётган.

Тадбиркорлик равнақи йўлида

Ҳабибулло ҚОБУЛОВ,
Наманган туман прокурори

Албатта, мазкур жабҳалар салоҳиятини кенгайтиришга иқтисодий ислохотларнинг муҳим йўналишларидан бири сифатида қаралаётгани бежиз эмас. Чунки, буларнинг барчаси юртимиз иқтисодиётини янада тараққий топтириш, ишлаб чиқариш ва меҳнат ресурсларини ана шу эзгу мақсад сари сафарбар этишда катта имкониятларни тақдим этади.

Айниқса, мамлакатимизда ишбилармонлик фаолиятини тубдан яхшилаш, уни қўллаб-қувватлаш, шу жумладан, имтиёзли молиявий кўмак беришга алоҳида эътибор қаратилаётгани айти мундоқ бўлмоқда. Шулар асосида кичик ишлаб чиқариш субъектлари сафи кенгайиб, улар иқтиқболлини таъминлаш учун зарур молиявий-иқтисодий имкониятлар тақдим этилапти. Бу янгиланишлар бозор инфратузилмасининг қиёфаси, моддий-техник базасини янгилашга йўналтирилган ислохотларга уйғун тарзда олиб борилаётгани эътиборга моликдир. Шунингдек, соҳа вакиллари фаолиятини эркинлаштириш, ривожлантириш, ҳуқуқий ҳимоя қилиш, рағбатлантириш борасида ҳам салмоқли ишлар амалга оширилмоқда.

Биргина 2012-2013 йилларда 5 та қонун, Президентимизнинг 14 та фармони ва қарори, шунингдек, бир қатор ҳукумат қарорлари қабул қилиниб, ўтган йилнинг ўзида бизнес юриштига рухсат берадиган 80 дан ортиқ тартиб-тамоийлик қисқартирилди. 15 та фаолият тури лицензия талаб этиладиган рўйхатдан чиқарилди. Солиқ соҳасида ҳам бир қатор имтиёзлар берилиб, ҳисоботларнинг айрим турлари қисқартирилди.

Бундан ташқари, қонун доирасида иш олиб бораётган тадбиркорларга турли йўллар билан тўқинлик қилганлик ҳамда ҳўжалик юритувчи субъектларнинг фаолиятига қонунга хилоф равишда аралашганлик учун Жиноят ва Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексларига тегишли моддалар киритилди.

Қайд этиш жоизки, Вазирлар Маҳкамасининг мамлакатимизни 2013 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якуналари ва 2014 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган мажлисида Президентимиз ҳокимликлар, назорат органлари ва бошқа идора томонидан тадбиркорлик субъектлари фаолиятига ноқонуний аралашуш, тўсиқ бўлиш ҳолатларини бартараф этишга алоҳида эътибор қаратиш лозимлигини таъкидлаб ўтди. Табиийки, мазкур муҳим вазифалар ижросини назорат қилишда прокуратура органларидан катта масъулият талаб этилади.

Шу боис, Бош прокурор топшириғига кўра, Наманган туман прокуратураси томонидан мазкур йўналишга қаратилган тадбирлар режаси ишлаб чиқилди. Шунингдек, жойларда ишбилармонлик муҳитини янада ривожлантириш, соҳага оид қонунлар ижросини таъминлашдаги қонунбузарликлар ўрганилиб, бартараф этиш чоралари кўриломоқда. Тадбиркорларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида ташкил этилган "Ишонч телефони"га келиб тушган мурожаатлар ўз вақтида кўриб чиқилиб, аниқланган қонунбузарликлар бартараф этилмоқда. Соҳа вакилларининг манфаатларига тўсиқ бўлаётган мутасаддиларга қонуний чоралар кўриломоқда.

Туман прокуратураси "Ишонч телефони"га жорий йилнинг ўтган даври мобайнида 7 нафар тадбиркор ва фуқародан мурожаатлар келиб тушган бўлиб, улар туман прокуратурасининг аралашуви билан қаноатлантирилди. Жумладан, фуқаро Я.Икромов "Ирвадон" ҚФЙ ҳудудида транспорт воситаларини таъмирлаш ва уларга техник хизмат кўрсатишни ташкил этиш ҳамда янги иш ўринлари яратиш, бир сўз билан айтганда, тадбиркорлик билан шуғулланиш нияти борлигини билдириб, рўйхатдан ўтишда амалий ёрдам беришни сўраб мурожаат этган. Я.Икромовга белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтишда амалий ёрдам берилди.

Шунингдек, фуқаро Ҳ.Алиевнинг "Қуйи гирвон" МФЙ ҳудудида озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат маҳсулотлари чакана савдоси ташкил этиш ҳамда тадбиркорлик субъекти сифатида давлат рўйхатидан ўтишда ёрдам сўраб қилган мурожаати ҳам ҳал этилди.

Бундан ташқари, "Орзу" хусусий корхонаси раҳбари Р.Муродиллаев ва "Жўрабек савдо сервис" хусусий корхонаси раҳбари Ш.Саидов мазкур корхоналар фаолиятини қайта тиклаш масаласида мурожаат этишган. Мазкур мурожаатлар ҳам вақтида ўрганилиб, туман комиссиясининг йиғилиш қарорларига асосан корхоналарга фаолият кўрсатиши учун рухсат берилди.

Хулоса ўрнида айтиш жоизки, Наманган туман прокуратураси ходимлари тадбиркор-ишбилармонларни қўллаб-қувватлаш, буларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, бизилган ҳуқуқларини тиклаш борасида илҳим фаолиятга киришган. Буларнинг барчаси юртимиз равнақи, элимиз фаровонлигини янада оширишга хизмат қилади.

Мамлакат ривожининг муҳим таянчи

Кишлоқ ҳўжалиги Ўзбекистон иқтисодиётининг асосий тармоқларидан биридир. Ҳар қарич тупроғи олтинга тенг юртимизда азалдан шундай бўлиб келган. Энг муҳими, юртимизда ушбу соҳани янада ривожлантириш, деҳқон ва фермер ҳўжаликлари учун янада қулай шарт-шароитлар яратиш, уларнинг ҳўқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган кўплаб қонун ҳўжатлари қабул қилинди.

Прокуратура органлари эса ушбу қонунлар ижросини мунтазам назорат қилиб бормоқда. Айниқса, бу борада Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2004 йил 11 мартдаги "Кишлоқ ҳўжалигида ислохотларни амалга оширишга қаратилган қонунлар ижросини таъминлашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармони фаолиятимизда дастуриламал бўлиб хизмат қилмоқда.

Прокуратура органлари томонидан ўтган йили 42 та текшириш ўтказилган бўлса, 2014 йилнинг ўтган 3 ойида 9 та текшириш ўтказиди. Жумладан, ер тўғрисидаги қонунлар ижроси юзасидан ўтказилган текширишда Кеғейли туман ҳокимининг 2013 йил 21 февралдаги қарорининг 3-илова-сига мувофиқ, тумандаги 157 та фермер ҳўжаликлари ер майдонларининг балли боните-ти ва тупроқ унумдорлиги ҳисобга олинмасдан, ушбу фермер ҳўжаликларига ҳосил-

дорлик бир ҳилда — 19 центнердан қилиб белгиланганлиги аниқланди. Туман ҳокимининг ушбу қарорини қонунга мувофиқлаштириш юзасидан протест келтирилди.

Ҳўжайли туман ҳокимлигининг мансабдор шахслари эса ерлардан оқилона ва самарали фойдаланиш ҳамда уларни муҳофаза қилиш устидан назоратни амалга оширмаганлиги натижасида тумандаги "Саманкўл" ва "Саришунгул" овул фуқаролар йиғинлари ҳудудларида истиқомат қилувчи 173 нафар фуқаро 130 гектар ердан ноқонуний равишда фойдаланиб келган. Бундай ноқонуний ишлар аниқланган, айбдор шахслар ЖКнинг тегишли моддалари билан жавобгарликка тортилиб, суд олдида жавоб беришди.

Айрим маҳаллий ҳокимликларнинг мансабдор шахслари томонидан тадбиркорларнинг ҳўқуқини челковчи қарорлар қабул қилиш ҳолатларига йўл қўйилаётганлиги ҳам ачинарли ҳолдир. Масалан, Тўртқўл туман ҳокимининг қарори билан "Кўкча" овул фуқаролар йиғини ҳудудини "Ражабий" фермер ҳўжалиги раҳбари Исмоил Собуровга жами 152,1 гектар ер ажратиб берилган. Бироқ, фермер ҳўжалиги раҳбари И.Собуровнинг арзаси мавжуд бўлмаса-да, туман ҳоким-

Кодирбай БЕКМУРАТОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси
прокуратураси бўлим бошлиғи

нинг қарори билан ер участкасини узоқ муддатли ижарага бериш тўғрисидаги шартнома бекор қилинган. Ер туман ҳокимлиги захираси ҳисобига қайтарилган, тендер танлови ҳолис ўтказилиши таъминланмасдан ва маҳаллий оммавий ахборот воситаларида эълон қилинмасдан туриб, туман ҳокимининг 2013 йил 2 сентябрдаги 711-сонли қарори билан фуқаро Умиджон Тоировга 49 йил муддатга ижарага берилган.

Юқоридаги ҳолатларга кўра, Тўртқўл туман ҳокимининг тегишли қарорларини бекор қилиш ҳақида протест келтирилди ва ер майдонлари эгасига қайтарилиб, тадбиркорлик субъектининг бузилган ҳўқуқи тикланди.

Соҳада аниқланган камчиликларнигина эмас, балки уларнинг юзага келиш сабабларини ҳам бартараф этиш вази-фамиз ҳисобланган. Қолаверса, юртдошларимизда кўпгина ахлоқий қадриятлар сингари бировнинг меҳнати-ни қадрлаш кўникмасини шакллантиришимиз керак. Бу эса ҳар қилинган ҳўқуқий онги, ҳўқуқий маданиятига боғлиқ.

Жаҳонда кезиб юрган офат

Инсоният учун ижтимоий ҳавфли, оғир оқибатларга олиб келадиган офат сифатида баҳоланаётган гиёҳвандлик имлати афсуски, аста-секин мамлакатимизга ҳам соя солмоқда.

Гарчи, кейинги йилларда гиёҳванд моддалар билан қонунга хилоф равишда муомала қилиш жиноятига қарши курашиш чоралари кескин кучайтирилиб, кенг қўламада профилактик ишлар олиб борилаётган бўлса-да, айрим қимсалар инсонни туб-сиз жарга етакловчи ушбу воситалар савдоси ортидан мўмай даромад орттиришни мақсад қилаяптилар.

Айниқса, бундай қалтис юмуш билан ёшларнинг шуғулланаётганлиги ўта ачинарли. 1987 йилда туғилган Сардор Тошхўжаев ҳамда 1993 йилда туғилган Дилшод Абдиевлар ўтган йилнинг август ойида Қўйлик бозори ёнидаги бекатда полиэтилен пакетга ўралган гиёҳвандлик воситасини фуқаро Бекзод Пардаевга сотадилар. Заҳри қотилини харид қилган Б.Пардаев эса Сергели тумани ҳудудида ҳўқуқни муҳофаза қилувчи органлар томонидан қўлга олди. Тергов жа-

раёнида унга бу моддани ким етказиб бераётгани аниқланганча, оғуфуршулар узоққа бора олмадилар.

Экспертиза ҳулосасига кўра, С.Тошхўжаев ва Д.Абдиевлар сотган модда гашиш гиёҳвандлик воситаси экан. Жиноятнинг умри қисқа бўлганидек, унинг ортидан топилган пул ҳам ҳеч қачон буярмайди. Жиноят ишлари бўйича Сергели туман судининг ҳўқими билан айбдорларга нисбатан тегишли жазо таъинланди.

Хулоса қиладиган бўлсак, бу иллатга қарши курашишда барчамиз эътиборли бўлайлик. Айниқса, гиёҳвандликнинг зарарли оқибатларидан ёшларимизни огоҳ этиш муҳим ишдир.

Улугбек УСМАНОВ,
Сергели туман прокуратураси терговчиси

Ҳамкорликдаги ўқув семинар

Термиз шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳамда Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилати ҳамкорлигида одам савдосига қарши курашиш бўйича ўқув семинар ўтказилди.

Тадбирда Одам савдосига қарши курашиш бўйича Сурхондарё вилоят ҳудудий идоралараро комиссияси аъзолари, масъул қотилари, туман ҳамда шаҳар прокурорлари иштирок этдилар.

Ўқув семинарда сўзга чиққанлар одам савдосига қарши курашишининг ҳўқуқий асослари, ҳудудий комиссияларнинг масъулиятини ошириш, одам савдосидан жабрланганларга малакали тиббий ёрдам кўрсатиш иш-

ларининг ташкил этилишига оид маърузалар қилишди.

Бундан ташқари, семинар қатнашчилари Термиз шаҳридаги "Гулистон" маҳалла фуқаролар йиғинида бўлиб, у ерда ташкил этилган "Миграция ва ҳўқуқ ахборот маслаҳат маркази" фаолияти билан танишдилар.

Шу билан бирга, семинар иштирокчилари Термиз шаҳридаги одам савдосидан жабрланган фуқаролар фаолият кўрсалтаётган "Лола Имкон Барака" ва

Алишер ТОҒАЙМУРОДОВ,
Сурхондарё вилоят прокурорининг
катта ёрдамчиси

"Пўлат АЛП" хусусий корхоналарида ҳам бўлиб, ишчи-хизматчиларга яратилган шарт-шароитлар билан танишдилар.

Тадбирда одам савдосига қарши курашишда йўл қўйилаётган хато ва камчиликларнинг олдини олиш, бу борадаги айрим муаммоларни бартараф этиш масалалари ҳам муҳокама қилинди.

Хатолар такрорланмаслиги

Турмуш тарзимининг тарихий-иқтисодий манбаларига назар ташласак, энг қадимий соҳалардан бири чорвачилик эканлигини англаймиз. Бу соҳанинг муаммолари ҳам ўзидай қадимий. Ва бу муаммолар даврлар ўтиши билан янгиланиб боради. Ҳаётимизда шундай даврлар бўлдики, бисотида иккита ҳўкизи бор киши қўлоқ қилинди. Ундан кейин чорвачилик маҳсулотлари етиштириш бўйича Америкадан ўзиб кетамиз, деган бевбурда бир шпор остида одамларнинг рўзгоридоги моллари зўравонлик билан олиб кетилиб, чорвачиликка тубдан зиён етказилди. Яқин ўтмишда бўлган бундай нотўғри сиёсат ҳали унут бўлгани йўқ.

Тарихни эслаш бугунги кунимизга муҳаббат уйғотади ва хатоларнинг қайта такрорланмаслигига ёрдам беради. Бугунги ислохотлар, қишлоқ хўжалиги, хусусан, чорвачилик борасида қабул қилинаётган қонунлар ва бошқа меъёрий ҳужжатлардан фақат битта мақсад — халқ турмушини янада фаровон қилиш кўзда тутилган. Хусусан, Республика-миз Президентининг 2006 йил 23 мартдаги "Шахсий ёрдамчи, деҳқон ва фермер хўжаликларидоги чорва молларни кўпайтиришни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори ҳамда бу борадаги ишларни рағбатлантириш юзасидан қабул қилинган бошқа меъёрий ҳужжатлар чорвачиликда туб ўзгаришлар ясади. Биргина вилоятимиз миқёсида олиб қаранганимизда ҳам кейинги йилларда чорва моллари туёқ сонининг ўсиб бораётгани кўзга ташланади. Масалан, 2012 йилда йирик шохли моллар сони 1199131 бош бўлса, бу миқдор 2013 йилги маълумотларга қараганда 1267705 бошга етган. Шунингдек, майда шохли моллар ҳам сезиларли даражада кўпайган.

Маълумки, чорвачилик соҳасининг ривожланиши биринчи навбатда чорва ем-хашак базасини мустаҳкамлаш ҳамда наслчилик ишларини яхшилашга боғлиқ. Утган 2012-2013 йиллар мобайнида воҳамиздаги омухта ем, шрот ва шелуха сотиш бирлашмалари томонидан аҳолига, фермер хўжаликларига ва қишлоқ хўжалик қорхоналарига 21593 тонна омухта ем, 78279 тонна шрот ва 59149 тонна шелуха, жами 55 млрд. 74 млн. сўмлик маҳсулот нақд пулга, пластик карточка орқали ва пул ўтказиш йўли билан сотилган. Шунингдек, барча турдаги чорва молларига 295 та зооветеринария шохбечалари хизмат кўрсатган. Чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми ҳам бирмунча ўсган.

Ҳеч шубҳа йўқки, ҳамма жойда ҳукумат қарорлари ва бошқа меъёрий ҳужжатлар ижроси талаблар даражасида амалга оширилганда, эришилган ютуқлар бундан-да салмоқлироқ бўлади. Афсуски, чорва туёқ ва бош сонини кўпайтириш, наслчилик ишларини яхшилаш, ем-хашак базасини мустаҳкамлаш ва бошқа соҳаларда бир қатор камчиликлар бор. Гарчи Вазирлар Маҳкамасининг "2013 йилда қорамолчилик, паррандачилик, балиқчилик ва асаларичилик тармоқларини ривожлантириш, озуқа базасини мустаҳкамлаш, сервис хизматлари кўрсатишни яхшилаш, чорва моллари маҳсулдорлигини ошириш ва маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмларини кўпайтириш тўғрисида"ги Йиғилиш баёни ижросини таъминлаш юзасидан вилоят ҳокимининг дастури тасдиқланган бўлса-да, таҳлилий ўрганиш натижалари шунини кўрсатмоқдаки, мазкур дастур ижроси лозим даражада таъминланмаган, гоҳида ўзибўларчиликларга йўл қўйилган, маъсۇл шахслар ўз вазифаларига совуққонлик билан қараганлар. Хусусан, аҳоли ва деҳқон хўжаликларини насли моллар билан таъминлаш мақсадида аукцион савдоси орқали сотилиши керак бўлган 469 бош наслдор ургочи моллардан амалда 257 боши сотилган, холос.

Шунингдек, дастурда сунъий уруғлантириш билан шуғулланадиган хўжаликлар ходимлари касб маҳоратларини оширишлари учун ҳар ойда вилоят "Наслчилик" МЧЖ қошидаги ўқув курсларида малака оширишни ташкил этиш белгилангани ҳолда, унинг ижроси таъминланмаган ва бирор марта ҳам ўқув курслари ташкил этилмаган.

Дастурда белгиланган берилган вазифалар ўз ҳолига ташлаб қўйилиши оқибатида биргина 2013 йилнинг ўзида рўйхатга олинган 7744 бош майда шохли касал молларнинг 6879 таси мажбурий сўйилган ва 865 тасининг дараҳом ўлишига йўл қўйилган. Бу рақамлар асосан Нишон, Ғузор, Деҳқонobod ва Чироқчи туманлари ҳиссасига тўғри келади.

Озуқа базасининг етишмаслиги, чорва молларини сақлаш биноларининг талаб даражасида эмаслиги, ветеринария хизмати фаолиятидаги жиддий нуқсонлар туфайли биргина 2013 йилда Деҳқонobod туманида 1066 бош майда шохли моллар мажбурий сўйилган, бир қисми эса ҳаром ўлган.

Дастур ижросини ташкил этиш ва бажарилишини таъминлаш бўйича йўл қўйилган хато ва камчиликлар учун ўшбу соҳага маъсۇл этиб бириктирилган вилоят ҳокимлигининг бош мутахассиси М.Сайфиевга нисбатан интизомий жавобгарлик масаласи ҳам этилди.

Кайд этиш кераки, вилоятда чорвачилик йўналишидаги мавжуд 619 та фермер хўжалигининг умумий ер майдони 98 минг 285 гектарни ташкил этиб, шундан 17 минг 148 гектари суғориладиган ерлар тоифасига қиради. Ушбу йўналишдаги чорвачилик хўжаликларининг айримларида чорва бош сони мавжуд бўлмаса ҳам маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан уларга қонунсиз ер ажратиб бериш ҳолатларига йўл қўйилган. Жумладан, Муборак тумани ҳокимлиги томонидан 2012-2013 йиллар давомида чорвачилик йўналишидаги фермер хўжаликлари учун ер майдони ажратиш ва ердан фойдаланишга оид 19 та қарор қабул қилинган бўлиб, барчаси қонун талабига зид эканлиги аниқланди. Ер кодексининг 44-моддасида суғориладиган ерларни суғорилмайдиган ерлар сирасига ўтказиш Вазирлар Маҳкамаси билан келишилган ҳолда вилоят ҳокими қарорига биноан амалга оширилиши аниқ белгиланган бўлса-да, Муборак туманида бир қисм суғориладиган экин ерлари туман ҳокимининг қарори билан бошқа тоифага ўтказиб юборилган.

Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2008 йил

21 апрелдаги "Шахсий ёрдамчи, деҳқон ва фермер хўжаликларидоги чорва моллар кўпайтиришни рағбатлантиришни кучайтириш ҳамда чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарорининг 3-бандида чорвачилик йўналишидаги фермер хўжаликларига озуқа экинлари етиштириш учун ажратилган ерлар фақатгина ем-хашак экинлари экиш учун мўлжаллангани, ўшбу ерларга давлат эҳтиёжи учун пахта ва галла экинлари жойлаштирилиши мумкин эмаслиги кўрсатилган бўлса-да, 2012 йилда 17 та ҳолатда чорва озуқаси етиштириш учун ажратилган 901 гектар, 2013 йилда эса 12 та ҳолатда 845 гектар ер майдонларига маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан пахта ва галла етиштириш режалаштирилган.

Ёки Шахрисабз тумани ҳокимининг 2013 йил 17 октябрдаги қарори билан чорвачилик йўналишидаги "Қобилон Неймат Тўраевич" фермер хўжалиги 2014 йилда давлат эҳтиёжлари учун 5 гектар галла ва 19 гектар пахта экини экиш белгиланганлиги аниқлиниб, қарорни бекор қилиш тўғрисида протест келтирилди.

Бу борада биргина Қосон туман ҳокими томонидан 2012-2013 йилларда 25 та чорвачилик фермер хўжалигининг 801 гектар ер майдонида пахта ва галла етиштириш тўғрисида қарорлар қабул қилинган, Қасби, Шахрисабз, Яққабоб, Миришкор, Китоб, Ғузор ва Чироқчида, шунингдек, Қосон ва Қашаши туманларида ҳам ана шундай қарорларнинг қабул қилинганлиги бу туманларда чорвачиликка бўлган эътиборнинг қай даражада эканлигини кўрсатиб турибди.

Маълумки, чорвачиликни ривожлантириш учун солиқ имтиёзлари берилган. Бироқ, бу борада қонунбузилиши ҳолатларига барҳам берилмаган. Хусусан, Шахрисабз туманидаги "Шамшир Ал-Ақбар" фермер хўжалигининг наслчилик мақоми 2013 йил 1 сентябрда бекор бўлган бўлса-да, 2013 йилнинг сентябрь-декабрь ойларида имтиёз сифатида фойдаланиш ҳуқуқи бўлмаган 9569,8 минг сўмлик солиқ ва бошқа мажбурий тўловлар солиқ ҳисоботидан асосий камайтириш кўрсатилганлиги аниқлиниб, хўжалик раиси Н.Инатуллов ва бош ҳисобчиси Ф.Сафаровга нисбатан МЖТКнинг 174-моддаси 1-қисми билан жавобгарлик масаласи ҳал этилди.

Мазкур туман қишлоқ ва сув хўжалиги бўлими бошлиғи М.Эшов туман ҳокимининг 2013 йил 5 декабрдаги "2014 йилда чорвачилик, паррандачилик, асаларичилик, пиллачиликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғри-

Керак

Бахтиёр ИСМАТОВ,
Қашқадарё вилоят прокуратураси
бўлим бошлиғи

сида"ги қарори ижроси юзасидан ўшбу йўналишда ишчи гуруҳлари ташкил этиш ва амалга ошириладиган чора-тадбирлар дастурини ишлаб чиқмаганлиги ва тумандаги "Тошев Санжар Раҳматиллаевич" фермер хўжалиги раиси С.Тошевнинг паррандачилик хўжалиги ташкил этиш ҳақидаги аризасини бир ойдан ортиқ муддатда қўриб чиқмаганлиги ва натижасини муаллифга маълум қилмасдан, унинг қонуний тадбиркорлик фаолиятини амалга оширишга тўсқинлик қилганлиги боис, унга нисбатан маъмурий жавобгарлик тўғрисида иш қўзғатилиб, ижроси таъминланди.

Чорвачиликни ривожлантириш учун ажратилган дори-дармон ва техникаларни талон-торож қилиш ҳолатлари аниқлиниб, қатъий чоралар кўрилмоқда. Мисол учун, Қасби туман ветеринария бўлими веттехники Л.Юлдошев 34223 сўмлик вакцина ва дори-дармонларни талон-торож қилганлиги аниқлиниб, унга нисбатан МЖТКнинг 61-моддаси 1-қисми билан маъмурий жавобгарлик тўғрисида иш қўзғатилиб, жазо муқаррарлиги таъминланди.

Муборак туман ҳокимининг 2002 йил 7 июндаги қарори билан туманнинг Хитой ММТП худудидан "Ўқтам Бозоров" фирмасига сунъий қочирли пункт қуриш учун 0,67 гектар ер майдони ажратилган. Қарор экологик ва санитария хулосаси олинмасдан қабул қилинганлиги боис, вилоят прокуратураси томонидан бекор қилиниб, қонунга мувофиқлаштириш тўғрисида протест келтирилди.

Ваҳоланки, "Табиатни муҳофаза қилиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 24-моддасида "Давлат экология экспертизаси хўжалик қарори қабул қилинишидан олдин ўтказилиши шартлиги" ҳамда "Экологик экспертиза тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 11- ва 13-моддаларида барча турдаги қуришлар учун ер участкаларини ажратиш материаллари ҳамда шахарсозлик ҳужжатларининг барча турлари давлат экологик экспертизасидан ўтказилиши мажбурийлиги белгиланган бўлиши.

Тегиштирилган давомида сунъий уруғлантириш учун ажратилган маблағларни ўзлаштириш ҳолатларига йўл қўйилганлиги ҳам маълум бўлди. Масалан, Муборак туманидаги "Эргашев Воҳиджон Баҳодирович" зооветеринария хусусий қорхонасига вилоят "Наслчилик" МЧЖ томонидан 11634,8 минг сўм пул маблағлари қонуний равишда ўтказиб юборилган.

Чорвачиликни ривожлантириш борасидаги қонунчилик ижроси юзасидан вилоят прокуратураси органлари томонидан ўтказилган текшириш ва мониторинглар натижасида мансабдор шахсларга нисбатан интизомий, маъмурий жавобгарлик тўғрисида иш қўзғатилиб, жавобгарлик масалалари ҳал этилди ва ваколатли идораларга 13 та таҳдиднома киритилди.

Уйлаёмизки, бундай текширув ва таҳлиллар ҳамда қўрилган чора-тадбирлар келгусида йўл қўйилиши мумкин бўлган хатоларнинг олдини олиш ва чорвачиликни бутун чоралар билан ривожлантириш имконини яратадди.

Тадбиркорлик субъектлари — қонун ҳимоясида

/Давоми.
Бошланғич 1-бетда/

30 нафар мансабдор шахс қонунбузилишига йўл қўймаслик ҳақида расман оголантирилиб, 289 нафар шахс интизомий, маъмурий ва моддий жавобгарликка тортилди. 2,7 млрд. сўм маблағни ундириш юзасидан судларга 239 та ариза киритилиб, 374 нафар тадбиркорнинг бузилган ҳуқуқлари тикланди.

Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини қўпол равишда бузиш ҳолатлари бўйича 15 та жиноят ишлари қўзғатилган бўлиб, шундан 5 таси порахўрлик, 2 таси мансаб ваколатини суистеъмол қилиш, 1 таси ўзгалар мулкни ўзлаштириш ва 7 таси бошқа турдаги жиноятлар билан боғлиқдир.

Текширишларда шунингдек, айрим маҳаллий ҳокимликлар томонидан тадбиркорлар манфаатларини поймол қилувчи қонуний қарорлар қабул қилиш ёки уларга мажбурият қилиш ҳолатларига йўл қўйилганлиги аниқланди. Мисол учун, Фаргона вилоят ҳокимининг 2014 йил 14 февралдаги қарори билан "Фаргона нефтни қайта ишлаш заводи" АЖга вилоятда футболни қўллаб-қувватлаш ҳамда футболни ривожлантириш жағмагармаларининг нуфузини янада ошириш ишларига ҳомийлик қилиш мажбурияти юклатилган бўлса, Марҳамат туман ҳокими томонидан "Марҳаматлик пахтакор галлакор" фермер ҳўжалигига ажратилган 65,4 га ер майдонини қонун талабларига зид равишда туман захирасига қайтариш ҳақида қарор қабул қилинган.

Ушбу қонуний қарорлар прокурор протестларига асосан бекор қилиниб, қонунбузилиш ҳолатлари бартараф этилди.

Таҳлиллар ҳокимликлар ва улар ҳузурдаги тадбиркорлик субъектларини рўйхатга олиш инспекциялари томонидан тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатига олиш, лицензия бериш ҳақидаги мурожаатларини қонунда белгиланган муддатда кўриб чиқмаслик ва ортиқча маблағ ундириш ҳолатлари мавжудлигини кўрсатмоқда. Масалан, Учтепа туман ҳокимлиги ҳузурдаги тадбиркорлик субъектларини рўйхатга олиш инспекцияси бошлиғи Т.Аҳмеджанов "Стоун стиль" масъулияти чекланган жамияти раҳбари Б.Шералиевнинг давлат рўйхатига олиш ҳақидаги мурожаатини кўриб чиқмаганлиги учун интизомий жавобгарликка тортилди.

Поп туман ҳокимининг ўринбосари Ҳ.Мавлонов эса тумандаги "Mukammal group trade" МЧЖ раҳбари Б.Жалоловга улгуржи фаолиятни амалга ошириш ҳуқуқини берувчи лицензия беришда ортиқча ҳужжатлар талаб қилганлиги ҳамда "Поп савдо харид", "Ҳўш баракса савдо" масъулияти чекланган жамиятларидан 79,5 минг сўмдан давлат божи тўловларини ошиқча ундирганлиги учун маъмурий жавобгарликка тортилди. Шунингдек, тадбиркорлик субъектларидан ошиқча ундирилган маблағларнинг қайтарилиши ва уларнинг давлат рўйхатига олиниши таъминланди.

Бундан ташқари, жойларда

назорат-текширув органлари томонидан тадбиркорлар фаолиятига асосиз аралашиб, уларга нисбатан тамағирлик қилиш, ноқонуний текширишлар ўтказиш билан боғлиқ ҳолатлар ҳам аниқланди. Жумладан, Давлат солиқ қўмитасининг Бозорлар ва савдо комплекслари фаолиятини назорат қилиш бош бошқармасининг Андижон вилоят бўлими ходими А.Д.Мажлунов, М.Болтаев ва Ш.Саримсоқовлар "Асака тасанно омади люкс" МЧЖда ноқонуний равишда текшириш ўтказганликлари учун маъмурий жавобгарликка тортилди.

Айрим ҳолатларда назорат-текширув органлари томонидан тадбиркорларга нисбатан жарималар қўллашда қонунбузилишларга йўл қўйилганлиги ҳам маълум бўлди. Масалан, Зарбдор туман ДСИ бошлиғи А.Каримовнинг қарорлари билан тумандаги "Зарбдор миллер", "Ойбекжон Ҳумоюнмир-2" МЧЖ раҳбарлари А.Аббасов ва М.Қўлжоновлар ноқонуний равишда маъмурий жавобгарликка тортилганлар. Мазкур ноқонуний қарорлар прокурор протестларига асосан бекор қилиниб, туман ДСИ бошлиғи А.Каримов интизомий жавобгарликка тортилди.

Назорат тадбирларида газ ва электр таъминоти корхоналари мансабдор шахслари томонидан тадбиркорлар манфаатларига зарар етказилганлиги ҳолатлари ҳам фош қилинди. Жумладан, Баҳмал туман электр тармоқлари корхонаси бошлиғи ўринбосари А.Абдуалимов тумандаги "Бектош-Шер-Нур" ҳусусий фирмасига қарашли умумий овқатланish шохобчасини электр тармоғидан узиб қўйиш ҳақида ноқонуний топшириқ берганлиги учун маъмурий жавобгарликка тортилди.

Прокуратура органлари то-

монидан тадбиркорлик субъектларининг манфаатларини ҳимоя қилиш учун судга ариза билан мурожаат қилиш ҳуқуқидан кенг фойдаланилмоқда. Хусусан, Сирдарё вилоят прокуратураси томонидан "Исматилла ота" фермер ҳўжалиги манфаатини кўзлаб "Ўлистон пахта тазалаш заводи" очик акциядорлик жамиятидан 33,5 млн. сўм қарзини ундириш юзасидан судга даъво аризаси киритилди.

Тадбиркорларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари тезкор ҳамда тўлақонли ҳимоялашини таъминлаш мақсадида прокуратура органлари тизимида жорий этилган «Ишонч телефони»га келиб тушган 400 та мурожаатнинг 288 таси қаноатлантирилиб, тадбиркорларнинг бузилган ҳуқуқлари тикланди. Жумладан, "Power rengen group" МЧЖ директори Ю.Тошнинг тадбиркорлик фаолиятини юритиш учун бинони ижарага олишда амалий ёрдам кўрсатиш ҳақидаги мурожаатига асосан, жамиятга Навоий кон-металлургия комбинатига қарашли омборхона биносининг ижарага берилиши таъминланди.

Прокуратура органлари томонидан тадбиркорлик билан шуғулланмоқчи бўлган 2441 нафар фуқарога, 1429 нафарига давлат рўйхатига олинишида, 173 нафарига бинолар ижара берилишида, 165 нафарига рухсатномалар берилишида, 86 нафарига 4,1 млрд. сўм кредит ажратилишида, 77 нафарига 1,9 млрд. сўмлик қарзни ундиршида, 40 нафарига эҳтиёт қисмлар берилишида, 39 нафарига 1057 гектар ер майдони муҳандислик коммуникацияларига уланишида ва 410 нафарига бошқа масалаларда ёрдам кўрсатилди. Натияжада 1717 та қўшимча янги иш ўринлари яратилди. Масалан, Бо-

Аслиддин ТАШПУЛАТОВ,
Бош прокуратура бошқарма
прокурори

гот туманида яшовчи фуқаро С.Абдуллаевнинг белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтмасдан қандолат махсулотлари ишлаб чиқариш фаолияти билан шуғулланганлиги аниқланиб, кўрсатилган амалий ёрдам натижасида "Саидамиддин ширинликлари" оилавий корхонаси ташкил қилинди ва 10 нафар фуқаро иш билан таъминланди.

Шу билан бирга, тадбиркорларнинг ҳуқуқий билимларини ошириш мақсадида оммавий ахборот воситалари орқали 2,9 мингдан ортиқ тарғиб тадбирлари ўтказилди.

Прокурорлар кўмағида шунингдек, қишлоқ аҳоли пунктларида 4245 та савдо ва маиший хизмат кўрсатувчи тадбиркорлик субъектлари ташкил этилди. Натияжада 6181 та қўшимча янги иш ўринлари ташкил этилди.

Бундан ташқари, прокуратура органлари томонидан маҳаллий ҳокимликлар ва бошқа мутасадди идоралар билан ҳамкорликда 55 мингдан ортиқ тадбиркорлар билан 2785 марабба бевосита учрашувлар ўтказилиб, уларга турли масалаларда ҳуқуқий маслалар берилди.

Хулоса ўрнида шунини таъкидлаш жоизки, тадбиркорлик субъектлари фаолиятини текширишларнинг йилдан-йилга қайиши, уларнинг фаолиятлари мансабдор шахслар ва давлат ҳокимияти органлари ноқонуний аралашувларининг олдини олишга, бу эса ўз ўрнида кичик бизнес субъектлари сонининг ортишига ҳамда шу орқали мамлакатимиз иқтисодининг ривожланишига муносиб ҳисса қўшишга хизмат қилади.

Мамлакатимиз автомобилсозлик саноати ривожланган давлатлар қаторида муносиб ўрин эгаллади. Турли русумдаги рақобатбарош енгил автоуловлар билан бирга, автобуслар, юк автомобиллари, уларнинг бутловчи қисмларини ишлаб чиқариш қўламини кенгайтиб бормоқда. Шунга монанд мавжуд йўллар, автотрассалар, кўприклар реконструкция қилинган, янгилари қуриляпти. Транспорт қатнови тизилган бўлиб шариоатда эса ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш долзарб вазифалардан бўлиб қоламоқда.

Соҳага оид қонун ва қонунсизлик ҳужжатлари Республика Вазирлар Маҳкамасининг "Ўзбекистон автомобиль ва дарё транспорт агентлигини ташкил этиш тўғрисида"ги Қарори билан тартибга солинган бўлиб, туман прокуратураси томонидан аҳолига автотранспорт хизмати кўрсатишга оид қонунчилик ижроси таҳлил қилинганда бир қатор қонунбузилиш ҳолатлари аниқланди.

Авалло, туман ҳокимлигида юқоридаги қарор ижросини таъминлаш чора-тадбирлари ишлаб чиқилмаган. Фаолият кўрсатилган транспорт корхоналари ва ИИБдан маълумотлар олиш билан кифояланиб қолган. Авто-

Автотранспорт хизматида қонунбузилиш ҳолатлари бартараф этилди

транспорт корхоналарида ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш борасидаги қонунчилик талабларига риоя этилмаган. Ишга чиқаётган автоуловларни кунлик техник кўриқдан ўтказиш йўлга қўйилмаган. Автотранспорт корхоналарининг биронтасида ҳам автомобилларнинг техник ҳолатига аниқлар киритадиган зарур асбоб-ускуналар бўлмаган бир вазиятда қандай қилиб кунлик техник кўриқ ўтказиши мумкин?

Қонун-қоидага биноан, транспорт корхоналари ҳайдовчилари ишга чиқадиган аввал кунлик тиббий кўриқдан ўтишлари лозим. Бироқ, корхоналар тиббий кўриқдан ўтказиш учун зарур асбоб-ускуналар билан ҳам таъминланмай, уларнинг биронтасида ҳам ҳайдовчилар спиртли ичимлик истеъмол қилган ё қилмаганини аниқлаб берадиган спирт парлари ускунаси, индикатор трубкалари ва жиҳозлари мавжуд эмас. Шу тариқа автомобиллар мажбурий техник кўриқдан, ҳайдовчилар эса мажбурий тиббий кўриқдан ўтказилмай, ишга чиқарилаверган.

Хусусан, «Авалл» қишлоқ фуқаролар йиғинида жойлашган "Авалл Миразиз

Транспорт Сервис" МЧЖда ҳайдовчилар кунлик тиббий кўриқдан ўтказилгани тўғрисида карточкалар юритилмаган. Жамиятга қарашли автомобиллар техник, ҳайдовчилар эса тиббий кўриқдан ўтказилмасдан, аҳолига транспорт хизмати кўрсатиб келинган.

Бундан ташқари, автотранспорт корхоналарининг биронтасида ҳам йўл ҳаракати қоидалари борасидаги билимлари мустаҳкамлаш, йўловчиларни ташишда ҳаракат хавфсизлигига риоя этиш борасида машғулотлар ўтказилмаган. Навбатчи механиклар томонидан автобузилари йўналишга чиқаришдан аввал спидометр кўрсаткичлари қайд этиб борилмаган. Автотранспорт корхоналарида аниқланган барча қонунбузилиш ҳолатларини бартараф этиш юзасидан тегишли прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди.

Амалдаги қонунларга биноан, лицензия асосида йўловчиларни ташишга рухсат берилади. Туман ИИБ томонидан бу борадаги қонунчиликка риоя этилиши юзасидан ўтказилган тадбирлар мобайнида 66 та ҳолатда йўл ҳара-

Анваржон АДҲАМОВ,
Фаргона туман прокурорининг қатна
ёрдамчиси

қай қоидалари бузилганига нисбатан жойида маъмурий баённомалар расмийлаштирилган, 14 та ҳолатда аҳолига лицензиясиз пуллик транспорт хизмати кўрсатилаётгани аниқланиб, 2 та ҳолат бўйича туман прокуратураси томонидан жиноят иши қўзғатилди.

Хусусан, «Водил» қишлоқ фуқаролар йиғинида истикомат қилувчи Б.Джалолов "Дамас" русумли, шу ҚФИда яшовчи Р.Дадажонов эса "Нексия" русумли шахсий автомобилларидан аҳолига лицензиясиз пуллик транспорт хизмати кўрсатганликлари учун муқаддам маъмурий жавобгарликка тортилиб, суд томонидан уларга жазима қазоси қўлланган бўлса-да, бундан ўзларига тегишли хулоса чиқариб олишмаган. Лицензия олмасдан йўловчи ташиб, пул ишлашни давом эттирилган ҳайдовчиларга нисбатан жиноят иши қўзғатилди, суд ҳукми билан жазо муқаррарлиги таъминланди.

Жазони енгиллаштирувчи ҳолатларни таснифлаш

Инсон билиб, гоҳида эса билмай сомир қилган ҳар бир ноҳўя хатти-ҳаракати учун адолат нуқтаи назаридан келиб чиққан ҳолда қонунда белгиланган жавобгарликка тортилади. Бунда албатта, сомир этилган ноҳўя қилмиш моҳиятини фош этишда унинг барча жиҳатларига, шу жумладан, мазкур хатти-ҳаракат учун тайинланиши мумкин бўлган жазонинг оғирлаштирувчи ва енгиллаштирувчи томонларига атрофлича эътибор қаратилади.

Чунки, бу ҳолат тайинланадиган жазонинг одиллигига таъсир кўрсатади. Хусусан, жазони енгиллаштирувчи ҳолатларнинг ҳар бирининг моҳияти ва мазмунини аниқлаб, уларни тўғри таснифлаш орқали содир этилган жиноятни ва уни содир этган инсон шахсининг ижтимоий хавфлилигига таъсир қилиш даражасини аниқлаш мумкин бўлади.

Юридик адабиётларда ҳар бири ҳолатнинг жиноят таркибини қайси элементига тааллуқли эканлигига қараб таснифлаш кенг тарқалган ва бундай ҳолат енгиллаштирувчи ҳолатларга ҳам, оғирлаштирувчи ҳолатларга ҳам тааллуқлидир.

Бундай таснифлашнинг ҳар бири жиноят таркибининг зарурий белгиси ҳисобланган жазони оғирлаштирувчи ҳолатларга табиқан тўғридир. Енгиллаштирувчи ҳолатларнинг кўпчилиги эса жиноят таркиби доирасидан ташқарида бўлган ҳолатлар бўлганлиги сабабли бошқачароқ хусусиятга эга. Улар орасида жиноят содир этилганидан кейин субъектнинг ҳулқини ифодаловчи ҳолатлар кўпроқдир.

Жиноят қонуничилиги ва суд амалиётини ўрганиш натижалари шуни кўрсатадики, айбни енгиллаштирувчи ҳолат-

ларни содир этилган қилмишнинг оғирлик даражасини аниқлашдаги ҳамда жиноят содир қилган киши шахсининг ижтимоий хавфлилиги даражасини аниқлашдаги аҳамиятига қараб таснифлаш бизнинг фикримизча анча қўлай ва мақсадга мувофиқ ҳисобланади. У ёки бу ҳолатни енгиллаштирувчи ҳолат деб ҳисобга олиш, маълум даражада субъектни у ёки бу жазони субъектив қабул қилиши билан ҳам боғлиқдир.

Юқоридаги фикрларга асосланиб, жазони енгиллаштирувчи ҳолатларни куйидаги учта асосий гуруҳга бўлиш мақсадга мувофиқ:

1. Жиноят субъектининг шахсини ифодаловчи ҳолатлар.

2. Жиноятнинг мотиви ва унинг шаклланишига тегишли бўлган ҳолатлар.

3. Шахсининг жиноят содир этгандан кейинги ҳулқ-атворини тавсифловчи ҳолатлар.

Биринчи гуруҳга энг аввало, шахсининг айрим биологик сифатларини киритиш керак: яъни вояга етмаган ёки ҳомиладор аёл томонидан жиноят содир этиш. Булар ЖКнинг 55-моддаси 1-қисми "ж" ва "з" бандларида назарда тутилган.

Бу гуруҳга яна 55-моддада кўрсатилмаган, ammo шу мод-

данинг 2-қисмига мувофиқ, суднинг ўзи енгиллаштирувчи ҳолат деб ҳисоблаши мумкин бўлган ҳолатларни ҳам киритиш керак. Масалан, айбдорнинг қариллиги, касаллиги, унинг қарамоғида ёш болаларнинг борлиги, қарамоғида боқимандаларнинг кўплиги ва ҳоказо. Бундай ҳолатларни енгиллаштирувчи ҳолат деб ҳисобга олишнинг боиси шундаки, улар ўзларига нисбатан тайинланган жазони оғир қабул қиладилар ва шунга кўра уларга енгилроқ жазо тайинлаш самарали таъсир қилиши мумкин.

Жазони енгиллаштирувчи ҳолатларнинг иккинчи гуруҳига жиноятнинг мотиви ва унинг шаклланишига сабаб бўлган ҳолатларни киритиш мумкин. Улар жумласига ЖКнинг 55-моддаси 1-қисмида назарда тутилган куйидаги ҳолатларни киритиш мумкин: оғир шахсий, оилавий шароитлар оқибатида ёки бошқа мушкул аҳволда жиноят содир этиш; жабрланувчининг зўриқ, оғир ҳақорат ёки бошқача гайриқонуний ҳаракатлари туфайли вужудга келган кучли руҳий ҳаёжонланиши ҳолатида жиноят содир этиш; мажбурлаш ёки моддий томондан, хизмат жиҳатидан ёхуд бошқа жиҳатдан қарамалик сабабли жиноят содир этиш; зарурий муқофас-

нинг, охириги заруратнинг асосли чегарасидан четга чиқиб жиноят содир этиш, ижтимоий хавfli қилмишни содир этган шахсни ушлашда, касб ёки ҳўжалик фаолиятига боғлиқ бўлган асосли тавақалчиликда зарар етказиш; жабрланувчининг гайриқонуний ёки ахлоққа зид ҳулқ-атвори таъсири остида жиноят содир этиш (ЖК 55-моддасининг "в", "к", "д", "е", "и" бандлари).

Ушбу гуруҳга 55-модданинг 1-қисмида назарда тутилмаган, ammo судларнинг ўзлари ҳисобга олиши мумкин бўлган енгиллаштирувчи ҳолат сифатида ҳамдардлик, хайрихоҳлик мотивидаги ҳолатларни ҳам киритиш мумкин.

Учинчи гуруҳга кирувчи енгиллаштирувчи ҳолатлар шахсининг жиноят содир этгандан кейинги ҳулқ-атворини тавсифловчи махсус ҳолатлардир: айбни бўйинга олиш; қилмишга чин кўнгилдан пушаймон бўлиш; жиноятни очишга фаол ёрдам бериш; келтирилган зарарни ўз ихтиёри билан қоплаш.

Судлар кўпинча айбдор томонидан жиноят жойида жабрланувчига тиббий ёрдам кўрсатиши ва айбдорнинг айбини бўйинга олишини енгиллаштирувчи ҳолат деб ҳисоблайдилар. Юқорида таъкидланганидек, судлар кўп ҳолларда катта ижтимоий хавф тўғрисида жиноятларни ҳам

Эркабой ТАДЖИЕВ,
Бош прокуратуранинг ОУК
тингловчиси

енгиллаштирувчи ҳолат дея ҳисоблайдилар.

Ваҳоланки, жиноятлар ижтимоий хавфининг камлиги ушбу тоифадаги жиноятларни ЖКнинг махсус қисми моддаларида санкция белгилашда қўнун чиқарувчи орган томонидан ҳисобга олинган ва яна қўшимча равишда уларни енгиллаштирувчи ҳолат деб ҳисоблаш тўғри бўлмайди. Суд у ёки бу енгиллаштирувчи ҳолатнинг бор ёки йўқлигиндан қатъи назар, ЖКнинг 54-моддаси 2-қисмига мувофиқ содир этилган жиноятнинг ижтимоий хавфлилиги даражаси ва хусусиятини эътиборга олган ҳолда жазо тайинлайди.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, бу туркумдаги енгиллаштирувчи ҳолатлар, шахс томонидан ўз қилмишининг гайриқонуний эканлигини англагани, жиноятнинг салбий оқибатларини бартафари қилишга бўлган хоҳишини, тергов органлари ва судга жиноятни очиб ва жиноят содир этишда айбдор бўлган шахсларни қош қилишда ёрдам берганлигини ифода этиши керак. Умуман олганда, улар шахс ҳали жазо тайинламасдан тузалиш йўлига ўтиб олганлигини ифодалаш керак, деб ўйлаймиз.

Фирибгарлик жиноятини квалификация қилиш масалалари

Ўзбекистон Республикаси Конституциясига мувофиқ, мулк дахлсиздир ва унга нисбатан ҳар қандай таъвоуз қўнун билан таъкиб этилади. Бозор иқтисодиёти шароитида мулкка таъвоуз қилиш билан боғлиқ ҳуқуқбузарликлар орасида ўзганинг мулкни фирибгарлик йўли билан талон-торож қилиш ёки мулк зарар етказиш ҳолатлари кўп учрайди.

Жиноят кодексининг 168-моддасига мувофиқ, фирибгарликда алдаш айбдор томонидан билатуриб, ҳақиқатга тўғри келмайдиган ёлгон маълумотлар хабар қилиниши ёки иш ҳолати бўйича мулк эгаси ёки бошқа шахсга маълум қилиниши лозим бўлган ҳақиқий фактларни яшириш ёхуд мулк эгаси ёки бошқа шахсни янглиштиришга қаратилган қасддан содир этилган ҳаракатлар орқали содир этилади.

Шу билан биргаликда, фирибгарлик ишончини суиистеъмол қилиш орқали ҳам содир этилади. Унга кўра, айбдор мулк эгаси ёки учинчи шахсларга бериб юбориш тўғрисида қарор қабул қилишга ваколатли бўлган бошқа шахслар билан бўлган ишончли муносабатлардан ғаразли мақсадларда фойдаланади.

Мулкни эгаллашга қаратилган фирибгарлик, мазкур мулк айбдор ёки бошқа шахсларнинг гайриқонуний эгаллигига ўтган ва улар ундан хоҳлаган тарзда фойдаланиш ёки тасарруф этишининг реал имкониятига эга бўлган пайтдан тугалланган, деб топилади.

Фирибгарлик йўли билан содир этилаётган жиноятларни квалификация қилишда айрим турдаги мулкий зарар етказиш орқали содир этилаётган жиноятлардан фарқлаш лозим.

Жумладан, фирибгарликда алдаш ёки ишончини суиистеъмол қилиш мулкни ёки унга бўлган ҳуқуқни айбдор мулкдорлиги ёки эгаллигига ихтиёрий равишда билатуриб, ақли расо шахсга нисбатан содир этилган бўлиши шарт. Айбдор томонидан билатуриб, ақли норасо шахс ёки воқеликни моҳиятан англаш қобилиятига эга бўлмаган (масалан, ўта ёшлиги, руҳий жиҳатдан норасолиги, алкоғол, гиёҳвандлик воситаси ёки психотроп модда таъсирида оғир даражада мастлиги туфайли) шахсни алдаш ва ундан мулкни олиш фирибгарлик тариқасидан эмас, балки ўғрилик сифатида квалификация қилиниши лозим. Чунки бундай ҳолларда шахс мулк унинг эгаллигидан чиқиб кетаётганлигини англамайди.

Алдов шахс томонидан ўзганинг мулкни қўлга киритишни енгиллаштириш мақсадида ишлатилган бўлиб, мулкни олиб қўйиш жараёнида мулк эгаси ёки бошқа шахс унинг асл ниятини сезиб қолган, айбдор бундан англаса-да, бироқ мулк эгасининг эркига зид равишда мулкни олишни ёки ушлаб туришни давом эттирган ҳолларда қилиш талончилик жинояти сифатида квалификация қилиниши лозим.

Агар фирибгарлик йўли билан талон-торож қилинган корхона, муассаса, ташкилотлар мулкни суммаси энг кам ойлик иш ҳақи миқдорининг ўттиз

бараваридан ошмаса, маъмурий жавобгарлик юзга келади. Бундай ҳуқуқбузарлик такроран содир этилганда ҳам, агар талон-торож миқдори энг кам ойлик иш ҳақи миқдорининг ўттиз бараваридан ошмаса, маъмурий жавобгарлик келиб чиқади. Бунда оз миқдорда талон-торож неча марта содир этилганлиги аҳамият касб этмайди.

Қалбаки ҳужжатдан фойдаланган ҳолда содир этилган фирибгарлик, ҳужжат ким томонидан тайёрланган ёки сохталаштирилганидан келиб чиқиб, жиноятлар мажмуи тарзида ЖК 168-моддаси ва 228-моддасининг тегишли қисми билан квалификация қилинади.

Бундан ташқари, мансабдор шахс томонидан у мансаб ваколати йўқлиги ёки ўз хизмат мавқеидан фойдалана олмаслиги туфайли аслида амалга ошира олмайдиган муайян ҳаракат (ҳаракатсизлик) учун пул, қимматли қоғоз ва бошқа моддий қимматликлар олиниши, унда мазкур қимматликларни эгаллашга нисбатан қасд мавжуд бўлган тақдирда, фирибгарлик сифатида квалификация қилиниши лозим.

Агар шахс (шу жумладан, мансаб ваколати йўқлиги ёки ўз хизмат мавқеидан фойдалана олмаслиги туфайли муайян ҳаракат (ҳаракатсизлик)ни аслида амалга ошира олмайдиган мансабдор шахс), ўёки мансабдор шахсга пора сифатида бериш учун пул ёки бошқа қимматликларни олиб, бироқ аслида бундай нияти бўлмагандан, уларни ўзлаштирса, қилмиш фирибгарлик сифатида квалификация қилиниши лозим. Агар қимматликларни эгаллаш мақсадида уларнинг эгаси айбдор то-

Учкун ИНОЯТОВ,
Бош прокуратуранинг ОУК тингловчиси

монидан пора беришга далолат этилган бўлса, унинг ҳаракатлари фирибгарликдан ташқари пора беришга далолат этиш сифатида қўшимча квалификация қилиниши лозим. Бундай ҳолларда қимматликлар эгасининг ҳаракатлари пора беришга суиқасд сифатида квалификация қилиниши керак.

Фирибгарлик натижасида олинган, шунингдек, иш бўйича ашёвий далил деб эътироф этилган жабрланувчига тегишли пул бошқа қимматликлар ЖПК 211-моддаси тўртинчи бандига кўра, ўз эгасига қайтариб берилиши лозим, пул ва бошқа қимматликлар улар эгасининг ташаббуси билан, билатуриб, пора предмети сифатида берилган ҳоллар бундан мустасно.

Товламачиликдан (ЖКнинг 165-моддаси) фирибгарлик шу билан фарқланадики, товламачиликда жабрланувчининг эрки синдирилган бўлади ва у кўрқув таъсири остида ҳаракат қилади, фирибгарликда эса алдов натижасида жабрланувчининг эрки янгилашади.

Хулоса ўрнида шуни таъкидлаш жоизки, фирибгарлик йўли содир этиладиган ҳамда алдов ёки ишончини суиистеъмол қилиш орқали мулкий зарар етказиш билан жиноятларни квалификация қилишда ва пул юзасидан тергов ҳаракатларини амалга оширишда жиноятнинг таркибий элементларига алоҳида эътибор бериш талаб этилади.

Фирибгарликнинг интиқоси

Ҳалол меҳнат қилишга одатланган инсонлар сабрли бўлиб, шукроналикни ҳам унуттишмайди. Аммо нафс балоси туфайли баъзи бир кимсалар эгри йўллар билан даромад орттиришга ҳаракат қилишади. Ҳалол пул топишга бўйни ёр бермаган Рустам Баситов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) 2012 йил 15 август кuni ўзига ўхшаган бекорчи таниши Шухрат Умаровга кўнғироқ қилиб, даромадли иш бошлаш учун масаҳатлашиб олишлари кераклигини айтади. Танишлар ўша кuni кечқурун Юнусовод туманидаги кафеларнинг бирида учрашиб, дастлабки "иш"нинг режасини тузиб олишади.

Дастлаб, улар Бектемир туманидаги "Лотос" спорт соғломлаштириш марказига келиб, иш юритувчи Алик Дюгайга ўзларини ички ишлар одорасининг ходимлари деб таништиришади. Айниқса, Рустам Баситов аввал ички ишлар ходими бўлиб ишлагани боис унда кишан, сохта гувоҳномалар бор бўлиб, соҳа тажрибаси унинг ҳар бир тамағирлик ишларида кўл келар эди.

Сохта танишувдан сўн Рустам "Лотос" спорт соғломлаштириш марказининг гўё ноқонуний фаолият юритаётганини баҳона қилиб, марказнинг ёпиб юборилиши ва бу ердаги барча ходимлар қамалиб кетишларини айтиб, дўк-пўписи қила бошлайди. Унинг пўписаларидан ваҳимага тушиб қолган Алик дарҳол марказ бошлиқларига кўнғироқ қилади. Гўшақдан биргина жавоб келди.

— Қанча кераклигини сўра! Судраб юрмасин..

— Бошлиқларингиз тушунган одам экан, — дейди бектемир Рустам.

Шундан қилиб, улар эртаси-

га Ҳамза туманида жойлашган "Роҳат" автосалони яқинида учрашиб, А.Дюгайдан тамағирлик йўли билан минг АҚШ долларини олиб кетишади.

Бўлиб ўтган ишдан завқланиб кетган Р.Баситов ва Ш.Умаровлар навбатдаги ишга кўл уришади. Жиноий ҳаракатларини давом эттирган йигитлар 17 сентябрдан 18 сентябрь кунига ўтар кечаси Бектемир туманида жойлашган сауналарнинг бирида келган-кетганларни пойлаб туришади. Бир пайт сауна олдида қора рангли "Нексия" машинаси келиб тўхтади ва саунадан бир аёл чиқиб ўша машинага ўтирмоқчи бўлиб эшигини очди. Фурсатни бой бермаган йигитлар тезкор ҳаракатлар билан ички ишлар ходими никоби билан ҳайдовчи ва нотаниш аёлнинг кўлларидаги қишан солишади ва аркак билан аёлни сауна ҳовлисига мажбуран олиб киришади.

Бу ишларнинг устаси бўлиб кетган Рустам "ўлжа"ларини гўё кўшмачилик хатти-ҳаракатлари учун жиноий жавобгарликка тортиб, уларни қамоқ жазоси билан кўрқита бошлайди. Машина ҳайдовчи-

си, яъни Сергей бу ишни "тинчитиш" учун 120 минг сўм таклиф қилади. Рустам сир бой бергиси келмади.

— Сен ҳали мени 120 минг сўмга сотиб олмақчимсан?

— Қанча берай? Ўзингиз айт қолинг. Ишқилиб, шу ишни тинчитиб беринг, — дейди Сергей унинг ёнидан кетмай.

Ниҳоят Рустам рози бўлгандек ўзининг шартини айтди.

— Майли, оиланг бузилмасин. 400 АҚШ долларини берсанг тинчитамиз.

Сергей иложсиз рози бўлади. Йигитлар "ўлжа"сидан пулни олиб, тенг миқдорда тақсимлаб олишади.

Шундан сўнг йигитлар навбатдаги ишга бел бошлашади. Бу сафар ҳам улар аввалдан режалаштирилган сценарий бўйича ишга киришадилар. Яъни Шухрат таниши Дилафруз Атахановани маишат уюштириш учун Кўйлик мажбаси-

даги сауналарнинг бирига таклиф қилади. Орадан кўп вақт ўтмай Дилафруз белгиланган жойга Барно исмли дугонаси билан етиб келади. Икки дугона саунага киришмоқчи бўлганида уларнинг олдида тўсатдан Р.Баситов пайдо бўлиб, ўзини орган ходими деб таништиради. Барно воқеа жойидан қочиб кетишга улгурди. Шухрат шериги Рустам билан олдиндан келишиб олишгани учун ўзларини бир-бирини гўё танимаган кишилардек туттишади. Сохта орган ходими эса барча эски усулларини кўллаб, Д.Атахановани қамоқ жазоси билан кўрқуга солади. Дилафруз бошқа "ўлжа"лар каби ваҳимага тушиб, ишни тинчитиш ва бунинг учун пул ҳам таклиф қилади. Рустам унга 500 минг сўмни зудлик билан келтиришни айтади. Унинг гапларига чув тушган аёл айтилган пулни уйдан олиб чиқиб беради. Бу ҳам етмагандек,

Рустам АБУЛХАЙРОВ,
Миробод туман прокуратураси
катта терговчиси
Гули ҲОЖИБОЕВА,
«Hudud»

Д.Атахановани ҳар ойда 300 минг сўмдан бериб туришга мажбур қилишади.

Фирибгарлик каби жирканч жиноятларга одатланиб қолган Рустам шериги Шухрат билан бир неча кун сауна олдида туриб, сохта "рейд" орқали пул ишлаш йўлини топиб олишади. Бир гал сауна олдида тўхтаган "Матиз" машинаси ҳайдовчисининг ҳайдовчилик гувоҳномасини олиб, қайтариб беришмайди.

Бундан ташқари, улар саунага келган Анастасия Юрьева, Вера Русланова ва Нигора Дадажоноваларни ҳам кўшмачиликда айблаб, ҳар биридан 300 АҚШ долларидан олишади.

Уларнинг бу қилмишидан хабар топан ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган ходимлари ўтказган чора-тадбирлар жараёнида фуқаро Рустам Баситов ва Шухрат Умаровлар товламачилик йўли билан фуқаро Д.Атахановадан талаб қилинган пулларни олишаётган вақтда кўлга олиндилар.

Мақур ишни кўриб чиққан жиноят ишлари бўйича Миробод туман суди Рустам Баситов ва Шухрат Умаровларга қилмишига яраша Жиноят кодексининг тегишли моддалари қўллаб, уларга 10 йилдан мuddатга озодликдан маҳрум қилиш жазосини тайинлади.

Товламачининг тавбаси

Қудрат ОЛИМОВ,
Фарона шаҳар прокуратурининг
катта ёрдамчиси

Соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш Давлат дастури асосида қабул қилинган қонуларимизда муайян малакага, тажрибага эга, олий ва ўрта махсус маълумотли тиббиёт ходимлари, шифокор ва ҳамшираларнинг хусусий амалиёт билан шуғулланиш борасидаги ҳуқуқ ва бурчлари мустаҳкамлаб қўйилган. Соғлиқни сақлашнинг хусусий ва бошқа тизимларида фақат қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда, руҳсат этилган профилактика, ташҳис қўйиш ва даволаш воситаларинан фойдаланилади. Амалдаги қонулар доирасида фаолият кўрсатаётган хусусий шифо масканларида фуқаролар белгиланган миқдорда ҳақ тўлаб, даволаниш, соғлиқларини тиклаш имкониятларини тасарруф этишмоқда.

Давлат соғлиқни сақлаш даволаш-профилактика муассасаларида аҳолига кафолатланган бепул тиббий ёрдам кўрсатиляпти. Республика шoshiлинич тез тиббий ёрдам илмий марказининг вилоят филиалларида беморлар давлат ҳисобидан бепул даволанишляпти. Ушбу шифо масканларида ишляётган асқарият врачлар хизмат бурчларини сидқидилдан адо этишляпти. Шифокор дипломини оляётган чоғларидаги бор билим ва маҳоратларини беморни даволашга ва инсон соғлигини сақлашга, ҳар бир беморга куч-ғайрати ва вақтини аямай тиббий ёрдам кўрсатишга, беморнинг соғлигини шахсий манфаатларидан юқори қўйишга, камтар ва ҳалол бўлишга, билим ва маҳоратини ошириб боришга, кишиларга ҳамшира меҳр-муруват ва шифо топишлариға ишонч ҳада этишга оид қасамёллариға содиқ қолган ҳолда бемор дардига

дармон бўлиб, раҳмат олишляпти, хурмат-эътибор қозонишляпти. Афсуски, шифокор қасамёдини унутган, беморни беминнат муоляжа қилишдан иборат хизмат бурчини шахсий манфаатлари билан қориштириб юборадиган, "хизмат ҳақи" талаб қиладиган виждонсизлар ҳам учраляпти.

Шифокор номига доғ туширган, кирк ёшдан ўтган Шухратжон Абдуҷалилов 2009 йилнинг август ойидан буён Республика шoshiлинич тез тиббий ёрдам илмий маркази Фарғона вилоят филиалининг "Токсикология" бўлими врачи лавозимида ишляпти. Давлат томонидан кафолатланган бепул муоляжа қилишдан иборат хизмат бурчиға зид равишда даво истаб келган беморлардан товламачилик йўли билан аввалдан "хизмат ҳақи" тўлашларини талаб қилади. Чунончи, фуқаро А.Юнусова 2009 йилда сурункали буйрак етishмовчилиги ташҳиси қўйилиб, у

шифохоналарда даволана бошляпти. 2010 йили эса шoshiлинич тез тиббий ёрдам илмий маркази вилоят филиалидаги гемодиализ аппаратида даволаниш учун келади. Врач Ш.Абдуҷалилов ҳар ойда 100 минг сўмдан кўшим борлиги ҳақида огоҳлантириб, товламачилик йўли билан беморни "шилиб" оляверади. Шартномада кўзда тутилганидек, етказиб берган фирма гемодиализ аппаратини созлаб, таъмирлаб бериб туради. Нафсининг қулиға айланган врач беморларни алдаб, "аппаратни таъмирлатиш" учун ҳам алоҳида тўлов талаб қилиб оляверади. Аппаратни таъмирлатмасак бўлмайди, дея бемор А.Юнусовнинг 50 минг сўмдан 100 минг сўмгача пулини олиб, жигилдонига ургани етмаганидек, бошқа беморлардан ҳам даволаниш, аппаратни таъмирлатиш ҳақини тўлаб қўйишни талаб қилади. 2010 йил январь ойидан даволаниб келяётган бемор М.Ҳамидова ва унинг отаси М.Ҳамидовдан ойига юз минг сўмдан, аппарат бузилган вақтларда эса кўшимча эллик минг сўмдан пулларни олиб, бемалол ўз эҳтиёжига сарфляпти. Нафси ҳақалак отган товламачи 2013 йил январь ойидан тўлов миқдорини ошириб қўйди ва М.Ҳамидовдан аппаратда даволанишни давом эттириш учун 150 минг сўм тўлашни талаб қилади. Бемор пулга қийналиб қолганини эътиборға олишни илтимос қилган, "муруват кўрсатиб", тўлов миқдорини 130 минг сўмга туширади. Шу тариқа сурбет врач шартига қўнишдан ўзга иложи йўқ, чорасиз қолган бемордан 130 минг сўмдан "муоляжа ҳақи"ни олиб, ўз эҳтиёжига сарфляпти.

Ш.Абдуҷалиловнинг умид билан дарддан халос бўлишни талаб келган беморлардан кўп талаб қилиб оли-

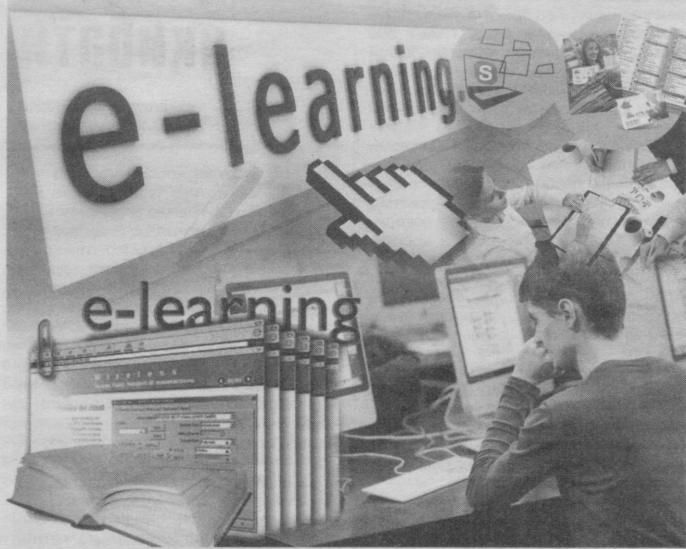
ши одат тусига киради. Беморлар А.Омонов, И.Кенжаев, И.Маҳмудов, Б.Маҳмудов ҳамда О.Василевскаяларнинг ўзлари ёки ақин қариндошлари гемодиализ аппаратида тиббий ёрдам кўрсатилгани эвазига ҳар ойда товламачига 100 минг сўмдан 150 минг сўмгача тўлаб туришға мажбур бўлишади.

Давлат ҳисобидан бепул даволанишдан иборат ҳуқуқларини поймол этилган беморлар ва уларнинг яқинларининг муружоатларини текшириш жараёнида виждонини пуллаб юрган врачнинг жиноий қилмишлари фoш этилди. Айбига иқроор, қилмишидан пушаймон бўлган Ш.Абдуҷалилов тергов органиға ариза билан муружоат этиб, ўзига нисбатан амнистия акти қўллашни сўради.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг "Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг йигирма бир йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида"ги Қарори асосида тергов органи томонидан судға киритилган илтимосномаға биноан, унга нисбатан қўзғатилган жиноят иши тугатилиб, жиноий жавобгарликдан озод этилди. Дардлариға малҳам бўлиш ўрниға товламачилик билан беморларнинг дилларини огритган Ш.Абдуҷалиловға нафақат қонунға, қасб-қор этикасиға, одамийликка зид хатти-ҳаракатларининг оқибатидан тегишли хулоса чиқариб олиши, тавба-таазур қилиб, бундан кейин ҳалол йўлга ўтиши учун имкон берилди.

Масофавий ўқитишнинг шакллари, тарихи ва халқаро тажриба

Ахборот алмашиш шиддат ва жўшқинлик билан ривожланаётган ҳозирги жамиятта мутахассисдан ўзи устида мунтазам ишлаш талаб қилинади. Интернет тармоғи ва масофавий ўқитишдан фойдаланиш мутахассисларнинг мунтазам равишида ўзи устида ишлаши, ўқиши, иккинчи — қўшимча маълумотни олиши учун янги имкониятларни очиб беради.

Масофавий ўқитиш (МЎ) — ўқувчиларга асосий ўрганиладиган материаллар ҳажмини етказиб беришни, ўқувчи ва ўқитувчиларнинг ўқув жараёнида интерфаол ҳамкорлигини, ўқувчиларга ўрганиладиган материалларни ўзлаштириш бўйича ҳамда ўқув жараёнида мустақил ишлаш имкониятларига шароит яратиб беришни таъминлайдиган технологияларнинг жамламасидир.

Замонавий масофавий ўқитиш куйидаги элементлардан фойдаланишга таянади:

- ахборотларни ўтказиш воситаларига (почта, телевидение, радио, ахборот коммуникация тизимлари);
- ахборотлар ҳажмини технологик воситалар орқали етказиш усуллари имкониятларига.

Ҳозирги кунда ўқувчилар билан ахборот телекоммуникация тизимлари ёрдамида интерфаол ҳамкорлик қилиш истиқболли ҳисобланади. Улар ичидан оммавий ажралиб турувчилар интернетдан фойдаланувчилардир.

2003 йилда ADL ташаббускор гуруҳ SCORM интернет-технологияларнинг кенг қўллашни кўзда тутувчи масофавий интерфаол ўқитиш стандартларини ишлаб чиқишни бошлади. Бундай стандартларнинг киритилиши масофавий ўқитиш таркибига ҳамда уларни дастурий таъминлашга бўлган талабларни чуқурлаштиришга шароит яратди. Ҳозирги кунда жаҳонда ишлаб чиқилган миллий-дастурий таъминлов мавжуд, улар масофавий ўқитиш бўйича хизматларни тақдим қилувчи ҳам миллий, ҳам хорижий ташкилотлар томонидан етарли даражада кенг қўлланади.

Масофавий ўқитиш технологияларидан фойдаланиш имкониятлари:

- машғулотлар ўтказиш билан боғлиқ моддий сарф-харажатларни камайтиради (янги биноларни қуришга ёки биноларнинг ижара харажатларига, ўқувчи, ўқитувчилар ва бошқаларнинг ўқув машғулотлари ўтказиладиган жойга боришларига эҳтиёж йўқ ва бошқалар);
- чекловсиз, кўп сонли тингловчилар билан машғулотлар ўтказиш мумкин;

- замонавий воситалар, катта ҳажми электрон кутубхона ва ҳоказоларни қўллаш ҳисобига ўқитиш сифатини кўтариш мумкин;

- ягона таълим майдонини яратиш мумкин (айниқасра, корпоратив машғулотлар учун долзарб).

Масофавий ўқитиш таълим тизимини модернизация қилишда кун сайин катта ўрин эгалламоқда. Шунинг учун ҳар бир фуқаро масофавий ўқитиш шакллари, унинг тарихи, масофавий ўқитишга оид интеграция тажрибаси ва бу ўқитиш турига оид матбуот материаллари билан танишиб бориши керак.

Компьютер телекоммуникациялари ёрдамида амалга ошириладиган масофавий ўқитиш куйидаги машғулот шаклларига эга:

Чат-машғулотлар (глобал ва локал ахборот тармоқлари воситасида реал вақт режимиде ўзаро тезкор ахборот алмашиш орқали ташкил этиладиган ўқув машғулотлари) — чат-технологияларидан фойдаланган ҳолда амалга ошириладиган ўқув машғулотлари. Чат-машғулотлар синхрон тартибда ўтказилади, яъни машғулотнинг ҳамма иштирокчилари бир вақтнинг ўзиде чатдан фойдаланиш имкониятига эга бўладилар. Кўпчилик масофавий ўқув машғулотлари доирасида чат-мактаблар фаолият кўрсатади, уларда чат-кабинетлар ёрдамида масофавий педагог ва ўқувчиларнинг фаолияти ташкил қилинади.

Веб-машғулотлар (глобал ахборот тармоғи) — Интернет орқали реал вақт режимиде ўтказиладиган ўқув машғулотлари) — телекоммуникация ва бошқа технологик воситалар ёрдамида ўтказиладиган масофавий дарсларга тайёргарлик қўриш, конференциялар, семинарлар, иш ўрганиш ўйинлари, лаборатория ишлари, амалиёт ва бошқа ўқув машғулотлари шакллари билан иборат.

Веб-машғулотлар учун махсус таълимда веб-форумлардан фойдаланилади, яъни фойдаланувчиларнинг ишлаш шакли, белгиланган мавзу ёки муаммо сайтлардан бирида унда ўрнатилган тааллуқли дастурда ёзув қолдириш ёрдамида амалга оширилади.

Телеконференциялар (глобал ахборот тармоғи — Интернет воситасида реал вақт режимиде турли ҳудудларда жойлашган аудиториялар билан бирликда ўтказиладиган конференциялар) — қондага кўра, электрон почтадан фойдаланилган ҳолда юбориладиган рўйхатлар асосида ўтказилади. Ўқув телеконференциялари учун таълим мақсадларига эришиш характерли ҳисобланади.

Шунингдек, ўқув материаллари ҳудудларга почта орқали юбориладиган масофавий ўқитиш шакллари ҳам мавжуд. Бундай тизим асосида "Табиий ўқитиш жараёни" (Natural Learning Vanner) деб ном олган ўқитиш шакли шакланган.

Масофавий ўқитиш — бу оддий ва эркин демократик ўқитиш тизими. Бу ўқитиш шакли биринчи бор Буюк Британияда шакланган ва ҳозирги кунда Европа халқлари ундан қўшимча таълим олиш учун фаол фойдаланмоқда. Тингловчилар мунтазам равишда амалий машғулотларни бажара туриб, муҳим автоматлаштирилган сабоқларга эга бўладилар. Назарий билимлар эса мунтазам равишда ўтказиладиган тренинг машқлари асосида қўшимча кучсиз ўзлаштирилади. Назарий ва амалий кўникмаларнинг шаклланишига ўқув материалларини мунтазам равишда ўрганиш жараёнида ҳамда аудио ва видео етказув воситалари орқали дикторнинг (ўқитувчининг) сўзларини қайтариш орқали эришилади.

Масофавий ўқитиш тарихи. XVIII аср охирида Европада, мунтазам равишда фаолият кўрсатувчи ва кўпчилик аҳоли учун имкониятли бўлган почта алоқасининг жорий қилиниши натижасида "корреспондентлик ўқуви" пайдо бўлди. Ўқувчилар почта орқали ўқув материаллари олар ва ўқитувчилар билан ёзма алоқа олиб бориладиган ҳамда илмий иш шаклида ёки ишонч билдирилган шахсга имтиҳон топширардилар. Россияда бундай шакл XIX аср охирида пайдо бўлди.

XX аср боши технологияларнинг жўшқин ривожланиши билан характерланади, яъни бу вақтда телеграф ва телефон кириб келди. Бир вақтнинг ўзиде "корреспондентлик ўқуви" даври давом этди, жаҳоннинг кўпчилиги олий ўқув юртларида анъанавий ўқув шакллари қаторида бундай ўқув шакли ҳам олиб борилди ва ҳозир ҳам олиб борилмоқда.

Радио ва телевидениенинг пайдо бўлиши масофавий ўқитиш усулларига янги ўзгаришлар киритди. Бундай технологияларнинг кириб келиши жамият ҳаётининг кескин ўсиши билан боғлиқ бўлиб, ўқувчилар аудиторияси бир неча юз баробар ошиб кетди. XX асрнинг 50-йилларидан ўқув-телекўрсатувлар ташкил қилина бошлади. Бироқ телевидение ва радиоада олиб бориладиган бундай ўқув машғулотларининг жиддий камчилиги мавжуд эди, яъни ўқувчида қайтарув алоқа олиш имкониятлари мавжуд эмас эди.

1969 йил Буюк Британияда жаҳонда биринчи бўлиб масофавий таълим университети очилди. Университет "Буюк Британия очик университети" деб номланди. Унинг бундай номланишининг сабаби, машғулот аудиторияларига тез-тез бориш заруряти бўлмаган ҳолларда, юқори бўлмаган ҳақ ҳисобига масофавий билим олиш имкониятларини очиб эди.

Хорижий мамлакатларда масофавий ўқитиш дастурлари асосида фаолият юритувчи бошқа машур университетлар мавжуд. Жумладан, University of South Africa 1946. Fern Universitat in Hagen (Германия, 1974). Миллий технология университети АҚШ 1984 (инженер мутахассислиги бўйича дастурлар асосида масофавий машғулотлар

Бахтиёр ПУЛАТОВ,
Бош прокуратуранинг ОУК катта ўқитувчиси

олиб борилади)), Хаген очик университети (Германия), ИНТЕС коллеж Кейптаун (ЮАР), Испания масофавий ўқитиш миллий университети, Британия очик университетининг очик бизнес мактаби, Австралия ҳудудий ахборот тармоғи ва ҳоказолар.

Ўтган асрнинг 80-йиллари охирида шахсий компьютер имкониятларининг ошиши ўқитиш тизимини соддалаштириш ва автоматлаштириш билан боғлиқ янги имкониятларни вуқудга келтирди. Компьютер ўргатувчи дастурлар ҳар хил ўйинлар шаклида компьютерларда пайдо бўлди.

XXI аср компьютерлари ва Интернет масофавий ўқитишнинг тезкорлик ва соддалаштирилган тартибда кенг тарқалишига имкон берди. Интернет радио ва телевидениега нисбатан жуда катта силжишларга олиб келди. Ҳар қандай ўқувчи билан у қаерда жойлашганлигидан қатъи назар мулоқотга киришиш ва қайтарув алоқига киришиш имкониятлари пайдо бўлди. Тезкор интернетнинг тарқалиши ўқиш учун "онлайн" семинар тизимига ўтиш имконини берди.

Масофавий ўқитиш интеграцияси тажрибаси. Қондага кўра, масофавий ўқитиш жараёнида тингловчиларнинг ҳамма вақт аудиторияда бўлиши талаб қилинмайди. Масофавий ўқитишни амалга оширувчи кўпчилик ўқув муассасаларида умумий машғулотлар ўтказиб келинмоқда, айрим ҳолатларда улар кечки вақт ёки дам олиш кунлари ўтказилади. Бундай машғулотларда тингловчиларнинг қатнашиши шарт эмас, бироқ тингловчиларнинг амалий кўникмаларини шакллантириш учун уларнинг бундай машғулотларда иштирок этиши жуда фойдали ҳисобланади. Айрим ўқув муассасалари қисқа муддатли (бир, икки кунлик) гуруҳларда ишлаш учун ўқувчиларни бўш вақтларда тўллаш имкониятини берувчи сайёр мактаблардан фойдаланадилар.

Масофавий ўқитишда ўқув ахборотларини тингловчиларга етказишнинг турли хил усулларидан фойдаланиш мумкин. Ўтган қисқа вақт давомида фойдаланиладиган технологияларнинг бир неча авлоди алмашиди, яъни анъанавий босма нашрлардан то энг юқори даражадаги замонавий компьютер технологияларига (радио, телевидение, аудио-видео намоиш, аудио-видео конференциялар, E-Learnin-online Learning, интернет-конференциялар, интернет-намоишлар).

Кўпчилик корхона, муассаса ва ташкилотлар ходимларининг малакасини ошириш, қайта тайёрлаш сифатини яхшилаш, стандартлаштириш ва моддий харажатларни камайтириш мақсадида ўзларининг тизимларида масофавий ўқитиш марказларини ташкил қилмоқдалар. Амалий жиҳатдан бугунги кунда ҳеч бир замонавий ташкилот фаолиятини бундай тизимсиз тасаввур қилиш мумкин эмас. Масофавий ўқитишнинг охириги кунлардаги ўзига хос ва фаол ривожланаётган шакллари билан бири онлайн-стимуляторлар ва менеджер ўйинлари ҳисобланади. Бу ва шунга ўхшаш бошқаруш жараёни ўзиде акс эттирувчи ўйинлар, кўпчилик томонидан глобал фойдаланиладиган, малакавий билимларни шакллантиришга қаратилган ўқув машғулотлари ўзининг самарасини беради.

Фикримизча, шундай марказларнинг қайта тайёрлаш ва уларнинг малака ошириш ўқув муассасалари қошида ташкил қилиниши ходимлар малакаси ва билим савияларини ошириш ишида катта самара беради.

Инсон саломатлигига таҳдид

Мамлакатимизда барча соҳалар сингари соғлиқни сақлаш тизими ҳам изчиллик билан ривожланиб бормоқда. Бугун фуқароларимизнинг малакали тиббий хизматдан фойдаланишлари учун яратилмаган қулайликлар, соҳа ходимларига қаратилаётган алоҳида эътибор жамиятага соғлом турмуш тарзининг қарор топишида муҳим аҳамият касб этаётди.

Ёркул САФАРОВ,
Бекобод туман прокурори

Аmmo биз куйида тиббий муассасалари ёки ходимларининг фаолиятига тўхталмоқчи эмасмиз. Аксинча, инсон соғлиги учун муҳим ҳисобланган дори-дармон воситаларининг ноқонуний савдоси билан шуғулланиб келган бир гуруҳ шахсларнинг жиноий ҳаракатлари юзасидан фикр юритиш баробарида, фуқароларнинг бебаҳо бойлигига панжа орасидан қараб, ўз моддий манфаатлари йўлида қалбаки дори воситалари савдоси билан шуғулланиш учун жиноий гуруҳ тузган А.Раззоқова, Д.Ҳақимов ва А.Муродов (исм-фамилиялар ўзгартирилган)ларнинг "бизнес"ларини бунга мисол қилиб келтирмоқчимиз.

Улар жиноий фаолиятларини тўлатуқис амалга оширишда "Мухбилло" исмли (Тожикистон Республикаси фуқароси) танишларидан ёрдам олиб туришган. Хусусан, "Мухбилло" дори-дармон воситаларини жиноий гуруҳ манфаатлари йўлида Тожикистондан ноқонуний йўллар билан юртимизга ўтказишнинг таъминлаган.

Жиноий гуруҳ аъзоси А.Муродов шахсий автомашинасида айланма йўлар орқали олиб ўтилган молларни тегишли манзилларга етказиш билан

шуғулланган. Шу манзиллардан бири жиноий гуруҳ аъзоси А.Раззоқовага тегишли дориҳона бўлган.

Аниқланган ҳолатлар юзасидан ўтказилган текширишда А.Муродовнинг Бекобод шаҳридаги уйдан давлат рақамисиз "Ваз-2109" русумли автомашинаси ва уйнинг бошқа жойларидан чет элда ҳамда Ўзбекистон Республикасида ишлаб чиқарилган жами 31 турдаги, умумий қиймати 43 млн. 675 минг 873 сўмлик дори-дармон воситалари, шунингдек, 9 минг 500 АҚШ доллари ашёвий далил сифатида олинди.

А.Раззоқованинг хонадонидан эса тегишли ҳужжатлари (гарчи дориҳонаси бўлган бўлса-да) бўлмаган 74 дона "Терафлю", 1088 дона "Цефтриаксон" ва 84 дона "Эссел Джунитор" дори воситалари топилди.

Бундан ташқари, жиноий гуруҳ аъзоси Д.Ҳақимованинг хонадонидан ҳамда ҳаммасидан охириб тушди. Хонадон катта оғир вази фасини ўтаган экан. Унинг уйдан қўлбола усулда ишлаб чиқарилаётган "Актрапид НМ" дори воситаси учун идишлар, инсон аъзоларини тикиш учун мўлжалланиб, махсус қадоқланган тиббий ётқинлар, "Актрапид" дори воситасини қадоқловчи мослама, "Цефозо-

лоин Акос" дорисининг этикеткалари, резина қопқоқлар, тиббий резина қўлқоплари учун мўлжалланган "Gloves" номи қозғоқ гилофлар, алюминийдан ишланган 2 минг 500 дона қопқоқчалар, дори-дармон воситаларининг ишлаб чиқарилган санаси ва яроқлилик мuddатини кўрсатувчи махсус муҳр, 1 минг 500 дона турли хил флакон идишлар, Хитой Халқ Республикасида ишлаб чиқарилган қора рангдаги тиббий иглари ва бошқа бир қанча воситалар ашёвий далил сифатида олинди.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги қошидаги Дори воситалари ва тиббий ётумлари сифатини назорат қилиш бош бошқармасининг тегишли хулосасига кўра, юқоридаги 31 турдаги дори-дармон воситаларининг тиббий амалиётда қўллашга рухсат этилмаслиги аниқланган. Шу билан бирга, айрим дори воситалари тегишли экспертизадан ўтказилганда, белгиланган талабларга жавоб бермаслиги ҳам маълум бўлди.

Инсон соғлиги, ҳаёти учун хавфли бўлган усул билан мўмай даромад топишни кўзлаган жиноий гуруҳнинг қилмишлари шу тариқа фож этилди. Уларнинг барчаси қилмишларига яраша суд ҳукми билан озодлиқдан маҳрум этилдилар.

Аслида Нозима Давидова (исм-фамилиялар ўзгартирилган)нинг "саргузаштлари" 2008 йилдан бошланган. Ун саккиз ёшга тўлган қиз ўша пайтлар бир йилгитта кўнгли қўйди. Ишқ билан ҳавасинг фарқида борманган Нозиманинг ўз ҳисларига эрк бериши натижасида вужудда "бир ниҳол" уна бошлади.

Саёқ юриш оқибати

Шерали СУЙОНОВ,
Баҳмал туман прокурори

Нихосиз ҳомиладан қутулиш ҳаракатига тушиб қолган қиз Жиззах шаҳар акушерлик комплекси томон йўл олди. У ердан бир ойча аввал танишган акушер-гинеколог Санобар Юнусовани толиб, ёрдам қилишини сўради. Врач уни текшириб, болани олиш мумкин эмаслигини маълум қилганда, Нозима илтимос қилиб туриб олди ва бу ердан "ишқий саргузаштлари меvasи"дан халос бўлиб чиқиб кетди. "Муаммо"си ҳал бўлганидан севиниб юрган қизнинг қувончи узоққа чўзилмади. 2008 йилнинг охиридада севгисли автохалокатга учраб, ёрғу оламни тарк этди...

2011 йилга келиб унинг дарбадарликдаги ҳаёти бошланди. Оила аъзолари билан келиша олмаётган Нозима уйдан бош олиб чиқиб кетди. Ҳали у қариндошининг, хали бу танишининг уйда ашай бошлаган Нозима кўп ўтмай Гулзода Абдурайимова билан танишиб қолди. Гулзода уни уйига, Янгиер шаҳрига таклиф қилди. Тақдирнинг ҳазилини қаранг: "қаҳрамонимиз" ниҳосиз ҳомиладор бўлишда "тажриба" орттирган бўлса, Г. Абдурайимова эса тирноққа зор эди.

Шундай қилиб Нозима Янгиерга йўл олди. Гулзоданинг дарди ичига экан, бир кун мехмонга ёрилиб қолди. — Оиламни сақлаб қолишим учун бола асраб олишим керак. Танишларингиз йўқми, чақалоқ топиб берадирингиз?

— Суриштириб кўриш керак. Уйимдан бошқа нарсанинг илоҳи бор, опа. Мен ҳаракат қилиб кўраман.

— Суриштириб кўринг, Нозимахон. Акс ҳолда оилам бузилиб кетади.

Унинг илтимоси билан ишга киришган Нозима 2012 йилнинг октябр ойи охирида Санобарни қора тортиб борди. Врач ҳам йўқ демади, бир зумда улар истаганидек ўғил чақалоқ топиб берди. Гулзодадан суюнчи олишга ошқинган Нозима уни акушерлик марказига бошлаб келди. "Савдо" 250 АҚШ доллари ва 500 минг сўмга пишиди. Шунча микдордаги пулга чақалоқ сотиб олган Гулзода С.Юнусова берган қалбаки маълумотномани кўтариб, Жиззах шаҳар ФХДБ бўлимига ошқинди ва чақалоққа тутилганлик ҳақидаги гувоҳнома олишга муваффақ бўлди.

Энди гапни Нозимадан эшитинг: юқорида беҳиз уни "нихосиз ҳомиладор бўлишда "тажриба" орттирган", демагандик. У Гулзода билан танишган вақтда ҳомиладор эди. Гулзоданинг "мушқул"ни осон қилган Нозима орадан бир қанча вақт ўтгандан кейин синглисини кўриб келишни баҳона қилиб, Самарқанд вилоятининг Булунгур тумани томон йўл олди. 2013 йилнинг январь ойида Хуршида Вафоеванинг уйига келган Нозиманинг шу ерда кўзи ёриди. Ҳеч бир масъулиятни бўйинга олишни истамай, елгил-елли ҳаётини ўзига муносиб кўрган қизнинг кўзига ўзи дунёга келтирган кўчкордай ўғил кўриб-нарминди? Тўққиз ой қоринда кўтариб юриб, минг азоблар билан Х.Вафоеванинг уйда фарзанд кўрган Нозима боласини 300 АҚШ доллари эвазига хонадон соҳибасига сотиб юборди.

Ҳар қадамда хато ва гуноҳларини орттириб борман Нозима Давидова ўз қилмишлари учун қонун олдига жавоб берди. У жиноят ишлари бўйича Баҳмал туман суди томонидан 8 йил-6 ой мuddатга озодлиқдан маҳрум қилинди.

Қаловини топмоқчи бўлди-ю...

2011 йилда Ҳамза туман ДСИга Давлат солиқ инспектори лавозимига тайинланган Тўлқин Бобоев (исм-фамилиялар ўзгартирилган) қаловини топса, қорни ҳам ёндириш мумкин, деган гапни кўп бора эшитган эди-ю, ammo бу ниш қандай амалга оширилишини билмасми. Буни қарангки, фаолиятини бошлаганига бир йил тўлар-тўмас, бунга имконият туғилди.

Элбек ИНОМЖОНОВ,
Боб прокуратураининг ОУК тингловчиси

Яъни тумандаги "Оқтош-сервис"да солиқ ва давлат томонидан белгиланган бошқа мажбурий тўловларнинг тўлиқ ва ўз вақтида давлат бюджетига тўланиши ҳамда солиқ қонунчилигига риоя қилиниши юзасидан ҳужжатли текшириш ўтказиш ҳақида туман ДСИ бошлигининг буйруғи чиқди ва Т.Бобоев бу буйруқдан "унумли" фойдаланишни режалаштирди. Гарчи ушбу текшириш шўъба мудирига юклатилган бўлишидан ташқари, ўзи ҳўжал юритувчи субъектлар фаолиятда текширишлар ўтказиш учун махсус рухсатномага эга бўлмаса-да, бунга аҳамият бермади. Уни бу қарордан хатто ўша пайтда ўзининг мейхнат таътилида бўлганлиги ҳам қайтара олмади.

Хуллас, Т.Бобоев "Оқтош-сервис" қайдасан, дея йўлга отланди. Манзилга етиб келгач, ҲўЖМШнинг ижрочи директорига ўзини таништирди ва тегишли ҳужжатларни сўраб олиб, тафтишини бошлади. "Иш бор ҳойда хато бўлади", деганларидек, бундан ширкатдагилар ҳам мустасно эмас эдилар. Айниқса, бир ҳолат тафтишчининг эътиборини тортди. Маълум бўлишича, суд ҳукмига асосан ахлоқ тузатиш ишларига жалб қилинган ва туман ИИБнинг жазоларни ижро этиш инспекциясининг йўлланмаси билан шир-

катта фаррош сифатида ишга жойлашган М.Салтиков ишга умуман чиқмаган экан.

Бундан ташқари, ширкатда унинг на мейхнат, на пенсия дафтарлари бор бўлиб, солиқ тўловчи сифатида идентификацион рақами берилгани тўғрисида ҳам умуман бирор-та ҳўжжат юритилмаган. Бу Т.Бобоев учун айни мuddао бўлди. Дарҳол ширкатнинг ижрочи директорини ҳўзурига чорлади. Унга М.Салтиков суд ҳукми билан тайинланган жазони ўтамаётгани, ҳўжжатлар масаласида ҳам қонунбузилишларни аниқланганини айтиб, текшириш якуни бўйича тузилгандалолатномага бу ҳақда ёзувлар киритса, оқиба-ти ёмон бўлишини таъкидлади. Агар ширкат директори М.Салтиковдан хизмат ҳақи ундириб берса, бу ишни "ижобий" хал қилиб беришни ваъда қилди.

Директор ҳам ўз навбатида бу хабарни М.Салтиковга етказди. Эртаси кун М.Салтиков отаси билан келиб, солиқчига учрашди. Ammo у сўраган суммани эшитган ота бунча пулни топа олмаслигини айтиб, камайтиришини илтимос қилди ва охири солиқчини 200 АҚШ доллари кўндирди. Унинг ёнидан чиққач, бу ҳақда тегишли идораларга хабар қилди. У Т.Бобоевга пулни топганини айтганда, солиқчи пулни ширкат директорига беришини тайинлади. Кўп ўтмай фаррошдан пулни директор орқали олган тамағир солиқчи қўлга олинди ва суд томонидан унга қилмишига яраша жазо тайинланди.

Ёмон дўстан...

Алишер МИРАСИЛОВ,
Юнусобод туман прокурори ўринбосари

Ҳақимизда "Ишонмагил дўстингга, сомон тўқар пўстингга", "Бостирмадан айвон яхши, ёмон дўстан ҳайвон яхши" каби дўста хиёнат ҳақида кўплаб мақоллар мавжуд. Бу мақолларнинг барчаси дўст танлашда кишини ҳўшёрликка, зийракликка чақиради. Зеро, ҳўлқи бузуқлар билан дўстлашининг оқибати пушаймонликлар...

Шаҳардаги дўконларнинг бирида сотувчилик қилатётган Ҳасан (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ёнига ташиф буюрган дўсти Бобурхўжа бир пас мизиб олиш учун машинасининг калитини бериб туришини сўраганида "йўқ" дедилмади. Бу эса унга қимматга тўшди.

Калитни қўлга киритган Бобурхўжа дўкон қаршисидида кўприк тагида турган машинага ўтириб, машина бозорига йўл олди. Машинани автотураргоҳга олиб бориб, машина салонидида нархи 210 минг сўмлик "Пионер" русумли автомагнитодон, 27 минг сўмлик автомагнитодон пулти, 1 жўфт 280 минг сўмлик "Кенвуд" русумли карнай, 320 минг сўмлик "Межикар" русумли сигнализация, 120 минг

сўмлик телефон овоз қунайтиргич аппарати ва 270 минг сўмлик мусиқа асбобларини сотиб юборди.

Машинасининг дўсти томонидан ўғирлаб кетилганлигини билган Ҳасан унга кўнжирок қилади. Телефонни ўчирилгани боис, SMS орқали машинасини олиб келиб беришини ёзади. Бу ҳам натижа бермагач, Бобурхўжанинг отаси Носирхўжа акага бўлган воқеани айтиб, ўғлини топиб беришини илтимос қилади. Отанинг ўғлини топиш учун қилган ҳаракатлари ҳам зое кетади. Охири тоқати тоқ бўлган Ҳасан бу ҳақда ИИБга хабар беришга мажбур бўлади.

Бобурхўжа Бахтиёров ўзининг жиноий ҳаракатларини давом эттириб "Бунёдкор" метробекатида таниши Моҳира Мирсодиқовага пичок кўрсатиб, гаплашиб олишга кўндирш учун ўлдирш билан қўрқитган. Кўриб кетган М.Мирсодиқова у билан метродан чиқиб тиббий коллежи ёнига келганида ИИБ ходимларининг диққатини тортади. ИИБ ходимлари Бобурхўжани яқин орадаги МТПга

олиб боришади ва шу ерда унинг автотранспорт воситасини олиб қочиб жиноятини содир этганини ҳам маълум бўлади.

У ИИБ ходимларига машинани яшириб қўйган жойини айтиб, қилмишидан минг бора пушаймонлигини билдиради.

Бобурхўжа Бахтиёров 2013 йил 12 июлда ЖИБ Мирзо Улугбек туман суди томонидан судланиб, унга нисбатан ҳар ойлик иш ҳақининг 25 фоизини давлат фойдасига ушлаб қолиш белгилангани ҳолда, 2 йил-у 10 ой 18 кун ахлоқ тузатиш ишлари жазоси тайинланган эди. Бироқ у тайинланган жазони ўтамадан янги жиноят содир этди.

Б.Бахтиёров эндигина 22 ёшга қадам қўйган бўлса-да, бешинчи мартаба суднинг қора курсисига ўтиришга улгурди. Суд судланувчига 3 йил-у 6 ой мuddатга озодлиқдан маҳрум қилиш жазосини тайинлади.

Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришнинг ижтимоий хавфлилиги

Дунёга юз бераётган глобализациянинг мураккаб жараёнлари таъсири остида трансмилий уюшган жиноятчилик ва террорчилик фаолиятининг бирга қўшилиб фаоллашиш тенденцияси барча давлатлар ўртасида бундай таҳдид ва хавф-хатарларга қарши самарали кураш олиб бориш учун кучларни бирлаштиришни тақозо этмоқда.

Бу соҳада давлатлараро ҳамкорликнинг муҳим йўналишларидан бири — жиноий даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш ва улар билан боғлиқ молиявий операцияларни аниқлаш борасида мазкур қилмишларни жиноий-процессуал таъкиб қилиш ҳамда молиявий мониторинг механизмларини бирга қўшган ҳолда, ягона халқаро стандартлар асосида тизимли ташкиллаштиришдир.

Жиноий фаолиятда замонавий технологиялар ва янги усуллардан фойдаланиш, жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашишни амалга оширувчи мутахассислар олдида бундай жиноятларни содир қилиш типологиясини тадқиқ қилиш асосида мунтазам равишда уларга қарши курашишнинг янги чораларини такомиллаштириш вазифаси қўйилмоқда. Мазкур йўналишда етакчи ўрин 1989 йилда ташкил этилган жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши молиявий чораларни ишлаб чиқиш мақсадида гуруҳига (ФАТФ) тегишлидир. Шу билан бирга, турли нуктаи назарларни ташкил қилувчи мувофиқ стандартларни ишлаб чиқиш ва жорий этиш кўпгина халқаро ташкилотлар ва ихтисослаштирилган тизимларнинг диққат марказида бўлмоқда (шу жумладан, БМТ, Халқаро валюта фонди, Бутун жаҳон банки, "Эгмонт" Гуруҳи, Европа Кенгаши, Европа Иттифоқи, банклар устидан назорат қилувчи Базель қўмитаси ва ҳ.к.).

Жиноий даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш масалалари бир қатор халқаро ҳуқуқий актларда ҳам, яъни БМТнинг конвенцияларидан тортиб, нодавлат ташкилотларнинг ҳужжатларида ҳам акс этирилган. Улар томонидан қабул қилинган тегишли ҳужжатлар ўзининг юридик кучи ва предметини тارتибга солиш жиҳатидан жиддий равишда фарқлансада, бир-бирини ўзаро тўлдирган ҳолда, халқаро тизимда жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашишнинг ҳуқуқий базасини ташкил қилади.

Жиноий даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш соҳасида минимал талаблар ўрнатилган тегишли халқаро стандартларнинг ко-

декси сифатида умумэтироф этилган ФАТФ тавсиялари бўлиб, уларни имплементация қилишда ҳар бир давлатнинг аъна буйича тузилиши, миллий ҳуқуқий ва молиявий тизимига қараб муайян эркинлик берилган. Шунга қўра, жиноий даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашишнинг ташкилий-ҳуқуқий механизмлари турли мамлакатларда умумий, шунингдек, ўзига хос хусусиятларга эгадир.

Шу аснода жиноий даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашишнинг халқаро институционал ва ҳуқуқий асосларини, тегишли халқаро стандартларини, шунингдек, уларни амалга оширишда миллий хусусиятларини билиш, бу тизим субъектларининг самарали ишлаши ва ҳамкорликни таъминлаш учун зарурдир.

Курол-яроғ, наркотик моддаларнинг ноқонуний айланиши ва бошқа жиноятлар орақасидан олинган даромадларни легаллаштириш, уюшган жиноятчилик, коррупция ва терроризмни молиявий жиҳатдан таъминлаш, айрим давлатлар, шунингдек, бутун жаҳон мамакатлари хавфсизлиги учун жиддий таҳдид келтириб чиқариши сир эмас.

Жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришнинг хавфлиликка тўғри баҳо бериш учун бу ҳодисанинг миқёсини тасаввур этиш керак. Тушунарли сабабларга қўра уюшган жиноий фаолият орақасидан олинган даромадларни легаллаштирилган реал даромадларни аниқ ҳисоб-китоб қилиш имкони йўқлиги боис, уларни фақат экспертлар нисбий эҳтимолик даражасида баҳолашлари мумкин. Халқаро валюта фондининг экспертлари томонидан жиноий даромадларни легаллаштиришнинг умумий ҳажми бутун жаҳон ялли ички маҳсулотининг 2-5 фоизигача ёки йилга 0,6-1,5 трлн. АҚШ доллари миқдорига баҳоланмоқда.

Ҳозирги даврда уюшган жиноятчилик томонидан ўзининг фаолияти натижасида топилган даромадларини легаллаштириш учун капитал айланишининг либераллашуви, молиявий трансакциялар тезлигининг ошиши ва қийматининг камайиши, мубоқаб тўло технологияларининг ривожланиши, шунингдек, глобализациянинг шу каби бошқа самарали маҳсулидан фойдаланишга интилишини яққол кузатишимиз мумкин.

Гарчи, жиноий фаолиятдан

олинган даромадларни легаллаштириш ҳолатлари турли мамлакатларда содир этилаётганлиги кузатилаётган бўлса-да, бу ҳодисаларнинг оммавий тус олиши, энг аввало, юрисдикцияси мустаҳкам бўлмаган тизимлар, яъни тегишли талаблар барча молиявий муассасаларни қамраб олмаган ва самарали санкциялари мавжуд бўлмаган давлатларга тааллуқлидир.

Иқтисодий асосланмаган катта миқдордаги маблағларнинг трансшегаравий бир жойдан бошқа жойга ўтиши айрим давлатлар, ҳаттоки ҳудудларнинг молиявий, иқтисодий, ижтимоий ва сиёсий ҳолатига жиддий таъсир кўрсатишга қодир. Етачки молиявий экспертларнинг фикрларига қўра, қайси ҳудудларда уюшган жиноятчилик билан боғлиқ бўлган қорхоналар ва иқтисодий тузилмалар мавжуд бўлса, улар бу ҳудудларда бозор механизмларининг самарали ҳаракатланишига чуқур таъсир кўрсатиш билан бир қаторда, рақобатчилик муҳитига жиддий пўтур етказиши шубҳасиздир.

Жиноий фаолият натижасида топилган "нопок" пулларнинг мамакат ичкарига оқиб келиши ва уларни легаллаштириш жараёни жиноятчилик ва коррупциянинг муқаррар равишда ўсиб кетишига олиб келади ва бундай ҳолат ўз навбатида криминал йўллар билан қўра киритилган маблағларни қонунийлаштириш учун янада кенг имконият ва қўлаш шaroит яратди. Бу эса, мазкур жараёнга тегишли соҳаларда, шу жумладан, молиявий ташкилотларда, адвокатлик, нотариат, бухгалтерлик тизимлари, назорат, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи, суд ва қонун чиқарувчи органларда порахўрлик ҳолатларининг кўпайишига олиб келиши мумкин.

Жиноий фаолият натижасида қўра киритилган маблағларни легаллаштиришда иш-тироқ этувчи қорхоналар ёки молиявий ташкилотлар, қонда тарихида тегишли молиявий ресурсларини арзон нархларда ҳамда афзалроқ шартларда олишлари ва қонунга итоаткор рақобатчилар олдида жиддий устунликка эга бўлишлари табиий. Шу билан бирга, эркин рақобатчилик принципларига пўтур етказиш ва юқориде кўрсатиб ўтилган макроиқтисодиётдаги салбий оқибатларнинг келиб чиқиши билан бир қаторда, жиноий фаолият натижасида қўра киритилган маблағларни легаллаштиришда онгли равишда ёхуд беихтиёр иштирок этган ташкилот ўзининг фаолиятини юритиши жиддий хавф-хатарлар билан боғлиқ бўлади.

Банклар устидан назорат қилувчи Базель қўмитаси томонидан жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга қарши кура-

шиш мақсадида ўзининг мижозларини талаб даражасида текширмаган банклар: а) ўзининг обрўйига зарар етказиши; б) молиявий ҳолатининг ёмонлашиши; в) ҳуқуқий оқибатларнинг вужудга келиши; г) кредитларнинг концентрацияси каби хавф-хатарларга дучор бўлишлари қайд этилмоқда. Мазкур хавф-хатарлар бир-бири билан ўзаро қамбарчас боғлиқ бўлиб, муайян салбий оқибатларга олиб келиши муқаррар.

Ўзининг обрўйига зарар етказиш хавф-хатари — банкнинг иш юритиш амалиётидаги мавжуд нуқсонлар ва алоқаларининг ошқор бўлиши мазкур муассасага ишонч-эътибор йўқотилишини ўз ичига олади. Виждонли мижозлар, криминал пулларни легаллаштириш ёки терроризмни молиялаштиришда гумон қилиниши ёки айбланиши оқибатида, иш юритиш обрўйига пўтур етказилган банк билан иш олиб боришни тўхтатишлари табиий ҳолдир.

Молиявий ва операциял хавф-хатарлар — усул-усуллар ва ходимларнинг, ички жараёнларнинг асоссиз ёки айнан бир хил (ноадекват) бўлмаганлиги ёхуд ташкилотлар таъсири остида, банклар ёхуд бошқа молиявий муассасалар тўғри ёки билвосита зарарлар кўришида ифодаланган. Жамоатчиликнинг банк томонидан операциял хавф-хатарларни самарали бошқаришга ишончсизлиги банкнинг иш юритиш обрўйига жиддий пўтур етказиши мумкин.

Ҳуқуқий ёки юридик хавф-хатарлар — шартномаларга оид даъво кучи бўлмаган ҳулосалар, молиявий жарималарни қўлаш ва бошқа ноқўлаи суд қарорларининг чиқарилиши мумкинлиги натижасида, банкнинг фаолият юритишини тўхтатиш ёки унинг молиявий ҳолатининг ёмонлашишига олиб келиши-да акс ифоланади.

Кредитларнинг концентрацияси кўринишидаги хавф-хатарлар — банкнинг тегишли мижозлари ҳақида ишончли маълумотлар мавжуд эмаслиги туфайли айрим йирик қарздорлар ёки ўзаро боғлиқ бўлган бир гуруҳ қарздорлардан зарар кўриш мумкинлигида ифода этилади. Шунингдек, кредитлар концентрацияси кўринишидаги хавф-хатарлар криминал маблағларни легаллаштириш операцияларига хос бўлган йирик омонатчилар томонидан банкдаги омонатларнинг тўсатдан олиб қўйилиши оқибатида ликвидациянинг пассив тенденцияси хавфи юзга келади.

Жиноий фаолияти натижасида топилган даромадларни легаллаштиришда иштирок этиш фақат банк муассасаларигагина тегишли бўлмасдан, балки бошқа молиявий ташкилотлар, шу жумладан, су-

Шуҳрат АБАКУЛОВ,
СВОЖДЛКК департаментининг
катта криминалисти

гурта компаниялари, инвестиция фондлари ва қимматли қозғалар бозорининг операторлари ҳам юқориде мисол сифатида кўрсатилган салбий оқибатларга дучор бўлишлари мумкин.

Уюшган жиноятчилик жиноий фаолияти натижасида топилган даромадларни легаллаштиришга жалб қилаётган молиявий ташкилотларнинг фаолияти устидан чексиз назорат қилиш пайга тушади, шунингдек, бундай мақсадларга тегишли маблағлар билан бутун бир соноат тармоқларини ва айрим давлатларнинг иқтисодиётидаги соҳаларни инвестиция қилиш орқали эришади. Рақобатчилик муҳитида бундай назоратни ўрнатиш учун энг аввало, жиноий фаолияти натижасида топилган ва амалий жиҳатдан чекланмаган, деярли "арзон" молиявий ресурслардан фойдаланилади.

Жиноий капитал легаллаштириш босқичини ўтаб, криминал тусини йўқотиши ва миллий иқтисодиётни ривожлантиришга хизмат қилиши ҳақида билдирилган айрим фикрларни асоси, деб эътироф этиш мумкин эмас. Чунки жиноятчилар ўзларининг капитали устидан назоратни сақлаган ҳолда, қонуний иқтисодиёт ва бизнесда рақобатчилик курашида го-бли қиши учун криминал оламга хос усулларни, шу жумладан, фибрибарлик, шантаж, пора бериб сотиб олиш жиноятларини ва бошқа оғир ва ўта оғир жиноятларни содир қилишади.

Иқтисодиётнинг криминаллашуви ва жиноий капитални легаллаштириш учун қўлаи шaroитлар яратиб бериш мамакатнинг халқаро обрўйи ва унинг инвестицион рейтингига муқаррар равишда акс этади. Бундай мамлакатнинг юридик ва жисмоний шахсларининг барча операциялари синчковлик билан, алоҳида текширилади. Бу ўз навбатида уларни ўтказиш муддатларининг ўзчилиши ва операциял харажатларининг ошиб кетишига олиб келади. Айрим ҳолларда чет элдаги шериклар корреспондентлик муомалаларининг резидентлари билан муносабатларни чеклаб қўйиш ёхуд умуман тугатишни яхшироқ, деб ҳисоблашади.

Хулоса ўрнида шуни таъкидлаш лозимки, иқтисодиётга криминал капиталнинг тўсиқсиз ҳамда кезиб келиши давлат обрўйининг тушишига олиб келади. Натижада унинг инвестицион жозибдорлиги кескин пасасди, ривожланаётган давлатлар учун эса ташқи иқтисодий ёрдам олиш имконияти ҳам чекланади.

«Севол» кемаси ҳамон қутқарувда

Жанубий Корея соҳилларида чўкиб кетган «Севол» кемасини қутқарув ишлари нуқулай об-ҳаво шароити туфайли вақтинчалик тўхтатилган эди. Хабарларга

қўра, сешанбадан бошлаб қутқарув ишлари қайта давом эттириляпти. Соҳил қўриқлаш хизмати вакили Кхо Мюн-Сукнинг хабар беришича, 16 нафар давосдан иборат бўлган гуруҳ қидирув ишларига киришган. Эслатиб ўтаемиз, бортида 476 киши бўлган «Севол» йўловчи кемаси 16 апрель куни ҳалокатга учраган. Йўловчиларнинг кўп қисми Чужудо оролига саёхатга отланган мактаб ўқувчилари эди. 29 нафарининг тақдири номаълумлигича қолмоқда, 172 киши эса омон қолган. Кема ҳалокати эъзасидан жиноий иш очилган ва 20 нафарга яқин киши полиция томонидан қўлга олинган.

Италия апелляция суди моделерлар Доменико Дольче ва Стефано Габбанага мамлакат солиқ органларидан юзлаб миллион еврони яширгани учун белгиланган ҳужумни икки ойга қисқартирди. Хориж оммавий ахборот воситаларининг хабарига кўра, улар энди ижро этилган муддати билан 18 ой қамоқда ўтиришади.

Қамоқ муддати қисқартирилди

2013 йилнинг июнь ойида Италия суди дизайнерлар Доменико Дольче ва Стефано Габбанага солиқлар тўлашдан бош тортиланги учун ҳар бирига 20 ойлик қамоқ муддати белгиланган эди. Машҳур Dolce & Gabbana маркази асосчилари молиявий ҳисоботларда катта қўлмалдаги хатоликларни амалга ошириб, солиқ ҳужжатларини қалбақлаштиришган эди. Натихада 1 миллиард еврога яқин маблағ Италия газнасига тўланмай қолганди.

ЭЪЛОН * ЭЪЛОН * ЭЪЛОН * ЭЪЛОН * ЭЪЛОН * ЭЪЛОН * ЭЪЛОН * ЭЪЛОН * ЭЪЛОН * ЭЪЛОН * ЭЪЛОН * ЭЪЛОН * ЭЪЛОН * ЭЪЛОН * ЭЪЛОН

ДИҚҚАТ! ДИҚҚАТ! ДИҚҚАТ! БАРЧА ЮРИДИК ВА ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАР, ШУ ЖУМЛАДАН, ЧЕТ ЭЛ ИНВЕТОРЛАРИ ДИҚҚАТИГА! Ўзбекистон Республикасининг Хусусийлаштириш, монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитаси Наманган вилоят ҳудудий бошқармаси, "Ko'chmas mulk savdo xizmati" МЧЖ Наманган вилоят филиали бошлангич нархи босқичма-босқич ошиб бориш тартибда ўтказиладиган очиқ аукцион савдоларига таклиф этади.

Аукцион савдоларига қўйидаги давлат активлари қўйилади. 1. Наманган вилояти Чортоқ тумани Гулшан ҚФЙ, Чорсу МФЙ ҳудудида жойлашган "32-сонли мактабгача таълим муассасаси" бино-иншоотлари. Аукционга қўйилган давлат активининг тавсифи: умумий ер майдони 4152,5 кв.м., бино ва иншоотларнинг қурилиш ости майдони 733,85 кв.м.

Бошлангич нархи — 168 859 946 сўм.

Балансда сақловчи: Чортоқ туман ҳокимлиги. Фаолияти ихтисослиги: шаҳар ва туманлар бошқарув идоралари.

2. Наманган вилояти Янгикўрғон тумани Наврўзобод ҚФЙ Ўзак қишлоғида жойлашган "Қандиён ФАП" бино-иншоотлари. Аукционга қўйилган давлат активининг тавсифи: умумий ер майдони 663,0 кв.м., бино ва иншоотларнинг қурилиш ости майдони 149,44 кв.м.

Бошлангич нархи — 79 247 175 сўм.

Балансда сақловчи: Янгикўрғон туман ҳокимлиги. Фаолияти ихтисослиги: шаҳар ва туманлар бошқарув идоралари.

3. Наманган вилояти Янгикўрғон тумани Бекобод ҚФЙ Гулистон МФЙда жойлашган "Эски тез ёрдам кўрсатиш" бино ва иншоотлари. Аукционга қўйилган давлат активининг тавсифи: умумий ер майдони 158,68 кв.м., бино ва иншоотларнинг қурилиш ости майдони 144,0 кв.м.

Бошлангич нархи — 172 836 106 сўм.

Балансда сақловчи: Янгикўрғон туман ҳокимлиги. Фаолият ихтисослиги: шаҳар ва туманлар бошқарув идоралари.

Савдо ташкилотчиси: "Ko'chmas mulk savdo xizmati" МЧЖ Наманган вилояти филиали, Наманган вилоят Наманган шаҳар, Нодира кўчаси 3-уйнинг 4-қавати. Тел: (8369) 227-93-34. Веб-сайт: www.mtm.uz. Электрон почта: user08@inbox.uz. Гувоҳнома: 05576.

Аукцион савдоси 2014 йил 16 июнь куни соат 14:00да ўтказилади. Аукцион савдоси шу куни бўлиб ўтмаган тақдирда, такрорий аукцион савдолар 2014 йилнинг 23, 30 ва 7 июль кунлари соат 14:00да бўлиб ўтади.

Аукцион савдолари натижалари бўйича ҳолиб-лик баённомаси имзоланган санадан бошлаб,

"Navoiy mulk markazi" МЧЖ бошлангич нархи босқичма-босқич ошиб бориш тартибда ўтказиладиган очиқ аукцион савдоларига таклиф этади.

20 кундан кечикмай олди-сотди шартномаси тузилади. Талабгорлар давлат улуши бошлангич нархининг 15 фоизидан кам бўлмаган миқдорда олдиндан Савдо ташкилотчиси "Namangan mulk markazi" МЧЖнинг АТИБ "Ипотeka банк" Наманган вилоят филиалидаги қўйидаги банк реквизиитларига закалат пулини тўлашлари лозим: х/р: 2264000504941534001, МФО: 00223, СТИР: 302127947.

Аукционда қатнашишга буюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган куни савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

Аукционда қатнашиш учун савдо ташкилотчисига талабгор ёки унинг вакили аукцион ўтказиш тўғрисида эълонда белгиланган муддатларда шахсан ёки почта бўйича қўйидаги ҳужжатларни илова қилган ҳолда аукционда қатнашишга буюртманомани икки нусхада тақдим этади:

Юридик шахслар учун — давлат рўйхатидан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳноманин нусхаси, шунингдек тўлиқ ваколатли вакилнинг аукционда қатнашиши учун қўнун ҳужжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган, унинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатнинг нусхаси илова қилинган ишончнома; аукцион тўғрисидаги билдиришномада кўрсатилган банк ҳисоб рақамига закалат тўланганлигини тасдиқлайдиган тўлов ҳужжатининг нусхаси.

Мурожаат учун манзил: Наманган вилоят Наманган шаҳар Нодира кўчаси 3-уйнинг 4-қавати. Маълумотлар учун телефонлар: (8369) 227-93-34. Факс: (8369) 227-94-47. Электрон почта: user08@inbox.uz. Интернет тармоғидаги веб-сайт: www.mtm.uz. www.gki.uz, www.gkitorg.uz.

Хўрматли тadbirkorлар ва ишбилармонлар! Савдоларни ўтказиш ҳараёнида қўнун билан қўриқландиган ҳуқуқларингиз бузилган тақдирда, Давлат рақобат қўмитасининг (8-371) 259-21-37 рақамли "Ишонч телефони"га зудлик билан хабар беришингиз сўралади! Савдоларга марҳамат қилинг! Хизматлар лицензияланган

Савдога Навоий вилоят прокуратурасининг 2014 йил 12 майдаги 27-05-14-сонли буюртманомасига асосан Навоий шаҳар С.Айни 85-уйда сакланаётган, таъмир талаб, 2004 йилда ишлаб чиқарилган, давлат рақами 85 375 LAA бўлган, "Ласетти" русумли автотранспорт воситаси қўйилмоқда. Бошлангич баҳоси — 14 471 000 сўм.

Бошлангич нархи — 66 592 775 сўм. Балансда сақловчи: Янгикўрғон туман ҳокимлиги.

Фаолияти ихтисоси: шаҳар ва туманлар бошқарув идоралари.

4. Наманган вилояти Янгикўрғон тумани Нанай ҚФЙ Мамай қишлоғида жойлашган "Саёхат" дам олиш маскани бино ва иншоотлари.

Аукционга қўйилган давлат активининг тавсифи: умумий ер майдони 11715,43 кв.м., бино ва иншоотларнинг қурилиш ости майдони 383,4 кв.м.

Бошлангич нархи — 188 074 000 сўм.

Балансда сақловчи: Янгикўрғон туман ҳокимлиги. Фаолияти ихтисоси: шаҳар ва туманлар бошқарув идоралари.

5. Наманган вилояти Янгикўрғон тумани Наврўзобод ҚФЙ Ўзак қишлоғида жойлашган "52-сонли мактабгача таълим муассасаси" бино ва иншоотлари. Аукционга қўйилган давлат активининг тавсифи: умумий ер майдони 4437,0 кв.м., бино ва иншоотларнинг қурилиш ости майдони 747,43 кв.м.

Бошлангич нархи — 172 836 106 сўм.

Балансда сақловчи: Янгикўрғон туман ҳокимлиги. Фаолият ихтисослиги: шаҳар ва туманлар бошқарув идоралари.

Савдо ташкилотчиси: "Ko'chmas mulk savdo xizmati" МЧЖ Наманган вилояти филиали, Наманган вилоят Наманган шаҳар, Нодира кўчаси 3-уйнинг 4-қавати. Тел: (8369) 227-97-01. Веб-сайт: www.1kms.uz. Электрон почта: fielttsavdo@inbox.uz. Лицензия: RR 0001.

Аукцион савдоси 2014 йил 24 июнь куни соат 14:00да бўлиб ўтади. Аукцион савдоси шу куни бўлиб ўтмаган тақдирда, такрорий савдолар 2014 йилнинг 1, 8, 15 июль кунлари соат 14:00да бўлиб ўтади.

Аукцион савдолари натижалари бўйича ҳолиб-лик баённомаси имзоланган санадан бошлаб, 20 кундан кечикмай олди-сотди шартномаси тузилади.

Талабгорлар давлат активи бошлангич нархининг 15 фоизидан кам бўлмаган миқдорда олдиндан Савдо ташкилотчиси ("Ko'chmas mulk savdo xizmati") МЧЖ Наманган вилоят филиали)нинг қўйидаги банк реквизиитларига закалат пулини тўлашлари лозим: АТИБ "Ипотeka банк" Наманган вилоят филиали х/р: 20208000104920609015, МФО: 00223, СТИР: 207122519.

Аукционда қатнашишга буюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган куни савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

Аукционда қатнашишга буюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган куни савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

Аукционда қатнашиш учун савдо ташкилотчисига талабгор ёки унинг вакили аукцион ўтказиш тўғрисида эълонда белгиланган муддатларда шахсан ёки почта бўйича қўйидаги ҳужжатларни илова қилган ҳолда аукционда қатнашишга буюртманомани икки нусхада тақдим этади:

Юридик шахслар учун — давлат рўйхатидан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳноманин нусхаси, шунингдек тўлиқ ваколатли вакилнинг аукционда қатнашиши учун қўнун ҳужжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган, унинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатнинг нусхаси илова қилинган ишончнома; аукцион тўғрисидаги билдиришномада кўрсатилган банк ҳисоб рақамига закалат тўланганлигини тасдиқлайдиган тўлов ҳужжатининг нусхаси.

Мурожаат учун манзил: Наманган вилоят Наманган шаҳар Нодира кўчаси 3-уйнинг 4-қавати. Маълумотлар учун телефонлар: (8369) 227-93-34. Факс: (8369) 227-94-47. Электрон почта: user08@inbox.uz. Интернет тармоғидаги веб-сайт: www.mtm.uz. www.gki.uz, www.gkitorg.uz.

Хўрматли тadbirkorлар ва ишбилармонлар! Савдоларни ўтказиш ҳараёнида қўнун билан қўриқландиган ҳуқуқларингиз бузилган тақдирда, Давлат рақобат қўмитасининг (8-371) 259-21-37 рақамли "Ишонч телефони"га зудлик билан хабар беришингиз сўралади! Савдоларга марҳамат қилинг! Хизматлар лицензияланган

Савдо 2014 йил 16 июнь куни соат 15:00да бўлиб ўтади. Аризалар расмий иш кунлари соат 10:00дан 16:00гача қабул қилинади (13:00дан 14:00гача тушулки). Аризаларни қабул қилишнинг охириги муддати: 2014 йил 13 июнь куни соат 18:00.

Автотранспорт воситаси 2014 йил 16 июнь куни сотилмаган тақдирда, такрорий савдо 2014 йил 20 июнь куни соат 15:00да ўтказилади. Аризаларни қабул қилиш: 2014 йил 20 июндаги такрорий савдо учун 2014 йил 19 июнь куни соат 18:00да тўхтатилади.

Савдо ҳолибига 10 иш куни ичида тўловларни тўлиқ амалга ошириш мажбурияти юклатилади. Талабгорлар мулк бошлангич баҳоси-

хар, Нодира кўчаси 3-уйнинг 4-қавати. Тел: (8369) 227-97-01. Веб-сайт: www.1kms.uz. Электрон почта: fielttsavdo@inbox.uz. Лицензия: RR 0001.

Аукцион савдоси 2014 йил 24 июнь куни соат 14:00да бўлиб ўтади. Аукцион савдоси шу куни бўлиб ўтмаган тақдирда, такрорий савдолар 2014 йилнинг 1, 8, 15 июль кунлари соат 14:00да бўлиб ўтади.

Аукцион савдолари натижалари бўйича ҳолиб-лик баённомаси имзоланган санадан бошлаб, 20 кундан кечикмай олди-сотди шартномаси тузилади.

Талабгорлар давлат активи бошлангич нархининг 15 фоизидан кам бўлмаган миқдорда олдиндан Савдо ташкилотчиси ("Ko'chmas mulk savdo xizmati") МЧЖ Наманган вилоят филиали)нинг қўйидаги банк реквизиитларига закалат пулини тўлашлари лозим: АТИБ "Ипотeka банк" Наманган вилоят филиали х/р: 20208000104920609015, МФО: 00223, СТИР: 207122519.

Аукционда қатнашишга буюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган куни савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

Аукционда қатнашишга буюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган куни савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

Аукционда қатнашишга буюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган куни савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

Аукционда қатнашишга буюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган куни савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

Аукционда қатнашишга буюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган куни савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

Аукционда қатнашишга буюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган куни савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

Аукционда қатнашишга буюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган куни савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

Аукционда қатнашишга буюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган куни савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

Аукционда қатнашишга буюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган куни савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

Аукционда қатнашишга буюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган куни савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

Аукционда қатнашишга буюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган куни савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

Аукционда қатнашишга буюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган куни савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

Аукционда қатнашишга буюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган куни савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

Аукционда қатнашишга буюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган куни савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

Аукционда қатнашишга буюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган куни савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

маномани икки нусхада тақдим этади: юридик шахслар учун — давлат рўйхатидан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳноманин нусхаси, шунингдек тўлиқ ваколатли вакилнинг аукционда қатнашиши учун қўнун ҳужжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган, унинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатнинг нусхаси илова қилинган ишончнома; аукцион тўғрисидаги билдиришномада кўрсатилган банк ҳисоб рақамига закалат тўланганлигини тасдиқлайдиган тўлов ҳужжатининг нусхаси.

Мурожаат учун манзил: Наманган шаҳар, Нодира кўчаси 3-уйнинг 4 қавати. Маълумотлар учун телефонлар: (8369) 227-97-01. Факс: (8369) 227-94-47.

Электрон почта: user08@inbox.uz. Интернет тармоғидаги веб-сайт: www.1kms.uz. www.gki.uz, www.gkitorg.uz.

Хўрматли тadbirkorлар ва ишбилармонлар! Савдоларни ўтказиш ҳараёнида қўнун билан қўриқландиган ҳуқуқларингиз бузилган тақдирда, Давлат рақобат қўмитасининг (8-371) 259-21-37 рақамли "Ишонч телефони"га зудлик билан хабар беришингиз сўралади!

Савдоларга марҳамат қилинг! Хизматлар лицензияланган

Савдо 2014 йил 16 июнь куни соат 15:00да бўлиб ўтади. Аризалар расмий иш кунлари соат 10:00дан 16:00гача қабул қилинади (13:00дан 14:00гача тушулки). Аризаларни қабул қилишнинг охириги муддати: 2014 йил 13 июнь куни соат 18:00.

Автотранспорт воситаси 2014 йил 16 июнь куни сотилмаган тақдирда, такрорий савдо 2014 йил 20 июнь куни соат 15:00да ўтказилади. Аризаларни қабул қилиш: 2014 йил 20 июндаги такрорий савдо учун 2014 йил 19 июнь куни соат 18:00да тўхтатилади.

Савдо ҳолибига 10 иш куни ичида тўловларни тўлиқ амалга ошириш мажбурияти юклатилади. Талабгорлар мулк бошлангич баҳоси-

нинг 10 фоизидан кам бўлмаган миқдорда закалат пулини АТ "Ипотeka банк" Навоий филиали қўйидаги ҳисоб рақамига тўлашлари шарт. 20208000704943164001, МФО 00205, СТИР 302132768.

Савдо ўтказиладиган манзил: Навоий шаҳар П.Очилов кўчаси 24-уй. Тел: 8 (436) 22-4-64-31. www.mtm.uz. Гувоҳнома 1605.

Хизматлар лицензияланган

ДИҚҚАТ! ДИҚҚАТ! ДИҚҚАТ! БАРЧА ЮРИДИК ВА ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАР, ШУ ЖУМЛАДАН, ЧЕТ ЭЛ ИНВЕСТИОРЛАРИ ДИҚҚАТИГА! Ўзбекистон Республикасининг Хусусийлаштириш, монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитаси Тошкент шаҳар ҳудудий бошқармаси, «Ko'chmas mulk savdo xizmati» МЧЖ бошланғич нархи босқичма-босқич ошиб бориш тартибда ўтказиладиган очик аукцион савдоларига тақлиф этади.

Аукцион савдоларига қуйидаги давлат активлари қўйилади:

I. Тошкент шаҳар, Миробод тумани, Янги Кўйлик (Олимбекова) кўчаси, 40-уй манзилида жойлашган "Шаҳар электр транспортларига хизмат кўрсатиш шўбаси" давлат унитар корхонаси тасарруфидagi бино ва иншоотлар мулкий мажмуаси.

Бошланғич нархи — 2 679 460 000 сўм.
Балансда сақловчи: "Шаҳар электр транспортларига хизмат кўрсатиш шўбаси" давлат унитар корхонаси.

Фоалият ихтисоси: хизмат кўрсатиши.
II. Тошкент шаҳар, Чилонзор тумани, К.Исхакوف кўчаси 3-уй манзилида жойлашган Тошкент шаҳар, Чилонзор тумани ҳокимлиги "Чилонзор Авто" давлат унитар корхонаси тасарруфидagi ишлаб чиқариш цехи бино-иншоотлари.

Бошланғич нархи — 225 790 403 сўм.
Балансда сақловчи: Тошкент шаҳар, Чилонзор тумани ҳокимлиги "Чилонзор Авто" давлат унитар корхонаси.

Фоалият ихтисоси: хизмат кўрсатиши.
Савдо ташкилотчиси: "Ko'chmas mulk savdo xizmati" МЧЖ. Тошкент шаҳри, Олмазор тумани, 1-Қорақамиш кўчаси, 1"А"-уй. Тел/факс: (8-371) 228-84-48. Веб-сайт: www.1kms.uz. Электрон почта: rieltasvdo@inbox.uz. Лицензия: RR 0001.

Аукцион савдоси 2014 йил 16 июнь кuni соат 11:00 да Тошкент шаҳри, Миробод тумани, Амир Темур шох кўчаси, 16 "А"-уйда ўтказилади.

Аукцион савдоси шу кuni бўлиб ўтмаган тақдирда, такрорий савдолар 2014 йил 30 июнь, 14 ва 28 июль кунлари соат 11:00да бўлиб ўтади.

Аукцион савдолари натижалари бўйича фолиблик баённомаси имзоланган санадан шартнома тuzилади.

Талабгорлар давлат активи бошланғич нархининг 15 фоизидан кам бўлмаган миқдорда олдидан Савдо ташкилотчиси "Ko'chmas mulk savdo xizmati" МЧЖнинг қуйидаги банк реквизитларига закалат пулини тўлашлари

лозим: ОАИТБ "Ипак йули" Сағбон филиали, х/р: 20208000904920609114; МФО: 01036; СТИР: 207122519.

Аукционда қатнашишга бюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган кuni савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

Аукционда қатнашиш учун савдо ташкилотчисига талабгор ёки унинг вакили аукцион ўтказиш тўғрисидаги эълонда белгиланган муддатларда шахсан ёки почта бўйича қуйидаги ҳужжатлари илова қилган ҳолда аукционда қатнашишга бюртманомани икки нусхада тақдим этади:

юридик шахслар учун — давлат рўйхатидан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳноманинг нусхаси, шунингдек тўлиқ ваколатли вакилнинг аукционда қатнашиши учун қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган, унинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатнинг нусхаси илова қилинган ишончнома; — жисмоний шахслар учун — паспортнинг нус-

хаси, аукционда тўлиқ ваколатли вакил қатнашган тақдирда, шунингдек қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган, тўлиқ ваколатли вакилнинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатнинг нусхаси илова қилинган ишончнома; — аукцион тўғрисидаги билдиришномада кўрсатилган банк ҳисоб рақамига закалат тўланганлигини тасдиқлайдиган тўлов ҳужжатининг нусхаси.

Мурожаат учун манзил: Тошкент шаҳри, Олмазор тумани, 1-Қорақамиш кўчаси, 1"А"-уй. Маълумотлар учун телефонлар: (8-371) 228-84-48. Факс: (8-371) 228-80-23.

Электрон почта: rieltasvdo@inbox.uz. Интернет тармоғидаги веб-сайт: www.1kms.uz, www.gki.uz, www.gkitorg.uz.

Хурматли тадбиркор ва ишбилармонлар! Савдоларни ўтказиш жараёнида қонун билан қўриқланадиган ҳуқуқларингиз бузилган тақдирда, Давлат рақобат қўмитасининг (8-371) 259-21-37 рақамли "Ишонч телефони"га зудлик билан хабар беришингиз сўралади!

Савдоларга марҳамат қилинг!
Хизматлар лицензияланган

ДИҚҚАТ! ДИҚҚАТ! ДИҚҚАТ! БАРЧА ЮРИДИК ВА ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАР, ШУ ЖУМЛАДАН, ЧЕТ ЭЛ ИНВЕСТИОРЛАРИ ДИҚҚАТИГА! Ўзбекистон Республикасининг Хусусийлаштириш, монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитаси Қашқадарё вилоят ҳудудий бошқармаси, "Ko'chmas mulk savdo xizmati" МЧЖ Қашқадарё вилоят филиали очик танлов савдоларига тақлиф этади.

Танлов савдоларига қуйидаги давлат активлари қўйилади.

1. Қашқадарё вилояти Шахрисабз тумани "Тудамайдон" ҚФЙ "Кўшқанот" кишлоғи ҳудудда жойлашган Шахрисабз тумани "Ободонлаштириш" бошқармасига қарашли "Физиотерапия" шифохонаси бино ва иншоотлари.

Танловга қўйилган давлат активининг тавсифи:
— умумий ер майдони 20997,0 кв.м.;
— бино ва иншоотларнинг умумий майдони 2368,54 кв.м.

Бошланғич нархи — 780 532 651 сўм.
Балансда сақловчи: Қашқадарё вилояти Шахрисабз туманида жойлашган Шахрисабз тумани "Ободонлаштириш" бошқармаси.

Фоалият ихтисоси: ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари.

2. Қашқадарё вилояти Шахрисабз тумани "Ўзбекистон" ҚФЙ "Хужахурсон" кишлоғи ҳудудда жойлашган Шахрисабз тумани "Ободонлаштириш" бошқармасига қарашли "Гематология" бўлими бино ва иншоотлари.

Танлов савдосига қўйилган давлат активининг тавсифи:
— умумий ер майдони 11817,0 кв.м.;
— бино ва иншоотларнинг умумий майдони 1184,21 кв.м.

Бошланғич нархи — 282 168 816 сўм.
Балансда сақловчи: Қашқадарё вилояти Шахрисабз туманида жойлашган Шахрисабз тумани "Ободонлаштириш" бошқармаси.

Фоалият ихтисоси: ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари.

Савдо ташкилотчиси: "Ko'chmas mulk savdo xizmati" МЧЖ Қашқадарё вилояти филиали, Қарши шаҳри Қарликхона МФЙ, "Тошсарой" (собиқ М.Абдуллаева) кўчаси 20-уй. Телефон: (8-375) 225-44-58. Веб-сайт: www.1kms.uz. Электрон почта: rieltasvdo@inbox.uz. Лицензия: RR 0001.

Танлов савдолари натижалари бўйича фолиблик баённомаси имзоланган санадан бошлаб, 20 кундан кечикмай олди-сотида шартнома тuzилади.

Талабгорлар давлат активи бошланғич нархининг 15 фоизидан кам бўлмаган миқдорда олдидан Савдо таш-

килотчиси "Ko'chmas mulk savdo xizmati" МЧЖ Қашқадарё вилояти филиалининг қуйидаги банк реквизитларига закалат пулини тўлашлари лозим: АТИБ "Ипакка" банк Қашқадарё вилоят филиали, 20208000004920609009, мфо: 00190, стир: 207122519

Танловда қатнашишга бюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилинган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган конвертларни очиб са-наси кuni уч соат олдин тамом бўлади.

Инвестиция мажбуриятларининг ва бошқа мажбуриятларининг энг кам ҳажми:

— энг юқори сотиб олиш тўловини тақлиф этиш;

— энг юқори миқдорда инвестиция киритиш мажбуриятини олиш;

— сотиб олиш қиймати ва инвестиция киритишни қисқа муддатларда амалга ошириш;

— янги иш ўринларни ташкил этиш мажбуриятини олиш.

Талабгорларнинг тақлифлари билдирилган конвертлари 2014 йил 18 июнь кuni соат 11:00да Давлат рақобат қўмитасининг Қашқадарё вилоят ҳудудий бошқармаси мажлислар залида (3-қават)да бўлиб ўтади.

Танлов савдоси шу кuni бўлиб ўтмаган тақдирда, такрорий савдолар 2014 йил 4 ва 22 июль ҳамда 7 август кунлари 11:00да бўлиб ўтади.

Танлов ҳужжатларини ва қўшимча маълумотларни олиш мумкин бўлган манзил Қашқадарё вилояти, Қарши шаҳри Қарликхона МФЙ, "Тошсарой" (собиқ М.Абдуллаева) кўчаси 20-уй "Qashqadaryo.Mulk.markazi" МЧЖ биноси.

Танлов ҳужжатлари талабгорларга уни олиш пайтида белгиланган энг кам ойлик иш ҳақининг 2 (икки) баробари миқдордаги тўлов эвазига берилади.

Танлов ҳужжатларига тўловни тўлаш учун банк реквизитлари: "Ko'chmas mulk savdo xizmati" МЧЖ Қашқадарё вилояти филиалининг АТИБ "Ипакка" банк Қашқадарё вилоят филиали, 20208000004920609009, МФО: 00190, СТИР: 207122519.

Танловда қатнашиш учун савдо ташкилотчисига талабгор ёки унинг вакили танлов ўтказиш тўғрисидаги эълонда белгиланган муддатларда шахсан ёки почта орқали қуйидаги ҳужжатларни илова қилган ҳолда танловда қатнашишга бюртманомани икки нусхада тақдим этади:

юридик шахслар учун — давлат рўйхатидан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳноманинг нусхаси, шунингдек тўлиқ ваколатли вакилнинг танловда қатнашиши учун қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган, унинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатнинг нусхаси илова қилинган ишончнома;

жисмоний шахслар учун — паспортнинг нусхаси, тўлиқ ваколатли вакил танловда қатнашган тақдирда, шунингдек қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган, тўлиқ ваколатли вакилнинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатнинг нусхаси илова қилинган ишончнома;

танлов тўғрисидаги билдиришномада кўрсатилган банк ҳисоб рақамига закалат тўланганлигини тасдиқлайдиган тўлов ҳужжатининг нусхаси.

танлов ҳужжатларига мувофиқ тuzилган ва қуйидагиларни ўз ичига оладиган икки нусхадаги оғзи ёпиштирилган конвертларга солинган танлов тақлифлари; сотиб олиш тўловларининг тақлиф этилаётган суммаси ва улارни тўлаш муддати;

инвестиция мажбуриятларининг тақлиф этилаётган суммаси, улари тўлаш шакли, муддати ва шартлари; агар бу танлов шартларида белгиланган бўлса, қўшимча равишда талабгорнинг молиявий мустақиллиги ва (ёки) тегишли тармоққа олдин амалга оширилган инвестиция лойиҳаларини тасдиқлайдиган ҳужжатлар киритилиши мумкин.

Тақдим этилган ҳужжатларнинг барча варақлари талабгорнинг муҳри ва имзоси билан тасдиқланган бўлиши керак. Танлов тақлифларининг амал қилиш муддати танлов ҳужжатларида белгиланади.

Мурожаат учун манзил: Қарши шаҳри Қарликхона МФЙ, "Тошсарой" (собиқ М.Абдуллаева) кўчаси 20-уй. Маълумотлар учун телефонлар: (8-375) 225-44-58. Факс: (8-375) 225-44-58. Электрон почта: rieltasvdo@inbox.uz. Интернет тармоғидаги веб-сайт: www.1kms.uz, www.gki.uz, www.gkitorg.uz.

Хурматли тадбиркор ва ишбилармонлар! Савдоларни ўтказиш жараёнида қонун билан қўриқланадиган ҳуқуқларингиз бузилган тақдирда, Давлат рақобат қўмитасининг (8-371) 259-21-37 рақамли "Ишонч телефони"га зудлик билан хабар беришингиз сўралади!

Савдоларга марҳамат қилинг!
Хизматлар лицензияланган

ДИҚҚАТ! ДИҚҚАТ! ДИҚҚАТ! БАРЧА ЮРИДИК ВА ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАР, ШУ ЖУМЛАДАН, ЧЕТ ЭЛ ИНВЕСТИОРЛАРИ ДИҚҚАТИГА! Ўзбекистон Республикасининг Хусусийлаштириш, монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитаси Сирдарё вилоят ҳудудий бошқармаси, "Ko'chmas mulk savdo xizmati" МЧЖ Сирдарё вилоят филиали бошланғич нархи босқичма-босқич ошиб бориш тартибда ўтказиладиган очик аукцион савдоларига тақлиф этади.

Аукцион савдоларига қуйидаги давлат активлари қўйилади.

Сирдарё вилояти Ховос тумани, А.Темур ҚФЙ ҳудудда жойлашган Ховос тумани ҳокимлигига қарашли "Маданият уйи" биноси.

Аукционга қўйилган давлат активининг тавсифи ва шартлари:

— умумий ер майдони 2915,76 кв.м.
— бино ва иншоотларнинг умумий майдони 1181,66 кв.м.

— сотиб олиш қийматини қисқа муддатларда амалга ошириш.

Бошланғич нархи — 658 830 780 сўм.
Балансда сақловчи: Ховос тумани ҳокимлиги.

Фоалият ихтисоси: маъмурий бошқарув.

Савдо ташкилотчиси: "Ko'chmas mulk savdo xizmati" МЧЖ Сирдарё вилояти филиали, Гулистон шаҳар, "Бизнес маркази" биноси 58-хона. Тел: (8-367) 226-38-91. Веб-сайт: www.1kms.uz. Электрон почта: rieltasvdo@inbox.uz. Лицензия: RR 0001.

Аукцион савдоси 2014 йил 16 июнь кuni соат 10:00да Гулистон шаҳар "Бизнес маркази" биносининг мажлислар залида ўтказилади.

Аукцион савдоси шу кuni бўлиб ўтмаган тақдирда, такрорий савдолар 2014 йил 15 июль, 15 август ва 15 сентябрь кунлари соат 10:00да бўлиб ўтади.

Аукцион савдолари натижалари бўйича фолиблик баённомаси имзоланган санадан бошлаб, 20 кундан кечикмай олди-сотида шартнома тuzилади.

Талабгорлар "Давлат активи" бошланғич баҳосининг 15 фоизидан кам бўлмаган миқдорда олдидан Савдо ташкилотчиси "Ko'chmas mulk savdo xizmati" МЧЖ Сирдарё вилояти филиалининг қуйидаги банк реквизитларига закалат пулини тўлашлари лозим: ДАТ (ОАЖ) "Асака" банки Сирдарё филиали, х/р: 20208000904920609006, МФО 00373, СТИР: 207122519.

Аукционда қатнашишга бюртманома қабул қилиш билдиришнома эълон қилин-

ган санадан бошланади ва билдиришномада кўрсатилган аукцион савдоси ўтказиладиган кuni савдо бошланишидан уч соат олдин тамом бўлади.

Аукционда қатнашиш учун савдо ташкилотчисига талабгор ёки унинг вакили аукцион ўтказиш тўғрисидаги эълонда белгиланган муддатларда шахсан ёки почта бўйича қуйидаги ҳужжатларни илова қилган ҳолда аукционда қатнашишга бюртманомани икки нусхада тақдим этади:

юридик шахслар учун — давлат рўйхатидан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳноманинг нусхаси, шунингдек тўлиқ ваколатли вакилнинг аукционда қатнашиши учун қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган, унинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатнинг нусхаси илова қилинган ишончнома; жисмоний шахслар учун паспортнинг нусхаси, аукционда тўлиқ ваколатли вакил қатнашган тақдирда, шунингдек қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда рас-

миллаштирилган, тўлиқ ваколатли вакилнинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатнинг нусхаси илова қилинган ишончнома; — аукцион тўғрисидаги билдиришномада кўрсатилган банк ҳисоб рақамига закалат тўланганлигини тасдиқлайдиган тўлов ҳужжатининг нусхаси.

Мурожаат учун манзил: Гулистон шаҳар, Ўзбекистон шох кўчаси 3-уй, "Бизнес-марказ биноси" 58-хона.

Маълумотлар учун телефонлар: (8-367) 226-38-91. Факс: (8-367) 226-38-91. Электрон почта: rieltasvdo@inbox.uz.

Интернет тармоғидаги веб-сайт: www.1kms.uz, www.gki.uz, www.gkitorg.uz.

Хурматли тадбиркор ва ишбилармонлар! Савдоларни ўтказиш жараёнида қонун билан қўриқланадиган ҳуқуқларингиз бузилган тақдирда, Давлат рақобат қўмитасининг (8-371) 259-21-37 рақамли "Ишонч телефони"га зудлик билан хабар беришингиз сўралади!

Савдоларга марҳамат қилинг!
Хизматлар лицензияланган

